

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 1

1. Siedemnastoletni Marek T. jako jedyny spadkobierca odziedziczył po ojcu m.in. budynek biurowy, w którym powierzchnie były wynajmowane różnym podmiotom. Wiedząc, że ojciec przed śmiercią nosił się z zamiarem wypowiedzenia umów najmu tym najemcom, którzy zalegali z zapłatą czynszu, Marek T. złożył oświadczenia o wypowiedzeniu i spowodował, że dotarły one do najemców. Po otrzymaniu wypowiedzeń najemcy zarzucili, że były one bezskuteczne, gdyż Marek T. nie mógł ich złożyć z powodu braku pełnej zdolności do czynności prawnej. W odpowiedzi na te zarzuty matka Marka T., jako jego jedyny przedstawiciel ustawowy, potwierdziła złożone oświadczenia o wypowiedzeniu.

**Oceń skuteczność złożonych oświadczeń o wypowiedzeniu i ich potwierdzenia. Omów kompetencje osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych.**

2. Krystyna T. zawarła z Ryszardem R. w zwykłej formie pisemnej umowę przedwstępną zobowiązującą obie strony do zawarcia w przyszłości umowy sprzedaży, na podstawie której Ryszard R. miał sprzedać Krystynie T. nieruchomość zabudowaną domem jednorodinnym za cenę w wysokości 1.000.000 zł. Przed nadejściem terminu zawarcia umowy przyrzeczonej Ryszard T. oświadczył, że cena nieruchomości wzrosła do 1.200.000 zł, a gdy Krystyna T. nie zgodziła się na podwyżkę, sprzedał nieruchomość osobie trzeciej. W tej sytuacji Krystyna T. zażądał od Ryszarda R. zapłaty odszkodowania z tytułu niewykonania umowy przedwstępnej, na które składały się następujące kwoty:

- a) 200.000 zł z tytułu zwiększenia wartości rynkowej nieruchomości, która nastąpiło od chwili zawarcia umowy przedwstępnej,
- b) 20.000 zł, co stanowiło wynagrodzenie architekta, które Krystyna T. zapłaciła po zawarciu umowy przedwstępnej za projekt przebudowy domu położonego na nieruchomości;
- c) 20.000 zł, co równe było wynagrodzeniu pośrednika w obrocie nieruchomościami zapłaconemu zgodnie z umową z pośrednikiem po zawarciu umowy przedwstępnej.

**Oceń zasadność roszczenia o zapłacenie odszkodowania co do zasady i w odniesieniu do jego poszczególnych elementów. Omów ustawowy zakres naprawienia szkody z tytułu niewykonania umowy przedwstępnej.**

3. Mirosław T. był wdowcem, ojcem dwójki dzieci – Jakuba T. i Krystyny T. W testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego Mirosław T. powołał jako swojego jedynego spadkobiercę Jakuba T. i jednocześnie oświadczył, że wydziedzicza córkę Krystynę T., gdyż ta go obraziła. Przyczyna wydziedziczenia okazała się nieprawdziwa, a błędne przekonanie Mirosława T. o tym, że został obrażony wynikało z fałszywych informacji udzielonych mu przez syna.

**Oceń skuteczność testamentu jako całości i jego poszczególnych postanowień.**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 2

1. Marek W. na internetowej platformie aukcyjnej złożył ofertę sprzedaży swojego samochodu, oznaczając cenę wywoławczą na kwotę 3.000 zł. Oznaczenie ceny było wynikiem jego pomyłki, gdyż w rzeczywistości chciał sprzedać samochód za co najmniej 30.000 zł, co było zbliżone do jego wartości rynkowej. Najwyższą cenę za samochód w wysokości 4.000 zł zaoferował Wiktor P., który zażądał wydania pojazdu. Marek W. odmówił spełnienia tego żądania, powołując się na błąd przy oznaczeniu ceny wywoławczej i złożył pisemne oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli. W odpowiedzi Wiktor P. obstaje przy ważności transakcji.

**Czy doszło do zawarcia umowy? Oceń skuteczność oświadczenia o uchyleniu się od jej skutków. Od czego zależy skuteczność tego ostatniego?**

2. Spółka Car Sale sp. z o.o. w ramach prowadzenia komis samochodowego przyjęła od Zbigniewa Z. do sprzedaży komisowej samochód marki BMW. Pojazd nabył Wiktor W., przy czym przy nabyciu został poinformowany, że komisant nie odpowiada za ukryte wady fizyczne oraz wady prawne pojazdu. Po około 3 miesiącach używania pojazdu został on zatrzymany przez Policję, a podczas czynności wyjaśniających okazało się, że pojazd skradziono 2 lata wcześniej na terytorium Belgii, przy czym związane z nim dokumenty, jak również numery identyfikacyjne pojazdu zostały sfalszowane. Wiktor W. odstąpił od umowy sprzedaży, kierując oświadczenie zarówno do Zbigniewa Z., jak i spółki Car Sale sp. z o.o. Od obu tych podmiotów Wiktor W. zażądał solidarnie zwrotu ceny.

Zbigniew Z. odmawia zapłaty, twierdząc, że nie zawierał umowy z Wiktorem W., a sam nie wiedział o tym, że pojazd był kradziony.

Komisant odmawia zapłaty, powołując się na poinformowanie nabywcy o wyłączeniu odpowiedzialności.

**Oceń zasadność żądania. Jakie okoliczności, niepodane w treści zadania, mogą mieć wpływ na rozstrzygnięcie?**

3. Marian W. wystąpił z pozwem rozwodowym przeciwko swojej małżonce Magdalenie W., powołując się na to, że od 3 lat nie utrzymuje z nią żadnych kontaktów, natomiast pozostaje w nieformalnym związku, w którym wraz z konkubiną wychowują ich wspólnego dwuletniego syna. Magdalena W. odmawia zgody na rozwód, powołując się na względy religijne oraz poczucie krzywdy, jaką wywołała u niej zdrada męża i jego wyprowadzenie się do innej kobiety. Magdalena W. jest jednak skłonna rozważyć udzielenie zgody na rozwód, jeżeli Marian W. zgodzi się przepisać na nią cały majątek wspólny i zagwarantować wysokie alimenty po rozwodzie.

**Jakie orzeczenie powinien wydać sąd? Jakie dodatkowe okoliczności należy wziąć pod uwagę?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 3

1. Wiktor K. zawarł w 1955 r. z Piotrem W. umowę dzierżawy niezabudowanej działki gruntu. Czynnosc należny z tytułu dzierżawy Wiktor K. opłacał do 1971 r., kiedy oświadczył wynajmującemu, że nie będzie już dłużej regulował należności, gdyż włada nieruchomością wystarczająco długo, aby stać się jej właścicielem. Piotr W nie podjął w związku z tym żadnych działań, a Wiktor K. nadal w sposób niezakłócony władał nieruchomością. W 1995 r. Wiktor K zawarł w zwykłej formie pisemnej z Krzysztofem G. umowę sprzedaży tej nieruchomości. Nabywca zapłacił pełną uzgodnioną cenę i objął działkę w posiadanie, a w 2005 r. złożył do sądu wniosek o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości na swoją rzecz.

**Czy wniosek będzie mógł zostać uwzględniony? Na czyją rzecz sąd powinien stwierdzić zasiedzenie?**

2. Samochód Jarosława G. został uszkodzony w wypadku drogowym, za którego skutki odpowiada Adrianna B. ubezpieczona w zakresie odpowiedzialności cywilnej. Jej ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania, gdyż kwestionował odpowiedzialność Adrianny B. za skutki wypadku. W toku postępowania sądowego biegły wycenił hipotetyczne koszty naprawy pojazdu na kwotę 20.000 zł + VAT. Ponieważ jednak postępowanie przedłużało się, a pojazd był potrzebny Jarosławowi G. do dojazdów do pracy, zlecił jego naprawę i pokrył związane z tym wydatki, które wyniosły 10.000 zł. Jarosław G. nie zapłacił przy tym podatku VAT. Naprawa przywróciła pojazdowi pełne walory użytkowe, nie stwierdzono również utraty wartości handlowej.

**Jaką kwotę odszkodowania powinien zasądzić sąd w razie ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela? Czy kwota ta powinna uwzględniać podatek VAT?**

3. Gertruda R. zmarła 10 października 2010 r. Uprawnionymi do nabycia spadku po niej z mocy ustawy było jej dwóch synów Jakub R. i Tomasz R. Synowie, wiedząc, że matka przed śmiercią popadła w długi, w dniu 10 listopada 2010 r. odrzucili przypadający po niej spadek z ustawy. W toku toczącego się następnie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku wyszło na jaw, że Gertruda R. pozostawiła testament, w którym swoim jedynym spadkobiercą ustanowiła syna Jakuba R. Jakub R. dowiedział się o tym 15 kwietnia 2011 r. i tydzień później złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku przypadającego mu z mocy testamentu.

**Oceń skuteczność złożonych oświadczeń o odrzuceniu spadku.**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 4

1. Spółka Pink Panther sp. z o.o. prowadziła na terenie miasta K. kluby nocne dla panów. Działalność klubów wiązała się z uciążliwościami dla osób przebywających w ich otoczeniu, gdyż klienci klubów wywoływali awantury po spożyciu nadmiernej ilości alkoholu. Ponadto, z działalnością klubów wiązała się aktywność „promoterek” zachęcających przechodniów do skorzystania z usług. Mając na uwadze lokalizację klubów w turystycznym centrum i możliwe straty wizerunkowe, miasto K. wystąpiło przeciwko ich właścicielowi z pozwem o ochronę dóbr osobistych. Powołując się na zagrożenie swojego dobrego imienia jako osoby prawnej, miasto zażądało przeniesienia klubów poza rejony odwiedzane przez turystów, zaprzestania nagabywania przechodniów przez „promotorki” oraz zapłaty zadośćuczynienia.

**Oceń zasadność żądania.**

2. Wskutek przeprowadzonej kontroli oraz wydania w jej konsekwencji decyzji podatkowych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została obciążona podatkiem w wysokości 40 mln zł. Zapłata takiej kwoty przekraczała możliwości finansowe spółki, w wyniku czego ogłoszono jej upadłość, zlikwidowano majątek oraz wykreślono z rejestru. Po zakończeniu postępowania upadłościowego doszło do stwierdzenia nieważności wydanych decyzji podatkowych.

Byli udziałowcy spółki domagają się od Skarbu Państwa naprawienia szkody polegającej na utracie wartości przez posiadane przez nich udziały. Skarb Państwa odmawia spełnienia świadczenia, wskazując, że poszkodowanym wskutek wydania wadliwych decyzji podatkowych była spółka, a nie jej udziałowcy.

**Oceń zasadność żądania.**

3. Małżonkowie Ilona N. i Janusz N. pozostawali w ustroju ustawowej wspólności majątkowej. W małżeństwie jedynie Janusz N. uzyskiwał dochody, natomiast jego żona zajmowała się domem i małoletnimi dziećmi. Ilona N. przekonywała męża co do konieczności zakupu samochodu, który będzie mogła samodzielnie użytkować, gdyż – jak argumentowała – jest to niezbędne w celu odwożenia i przywożenia dzieci z przedszkola oraz szkoły, robienia zakupów i załatwiania innych spraw życia codziennego. Nie mogąc uzyskać zgody współmałżonka, Ilona N. samodzielnie zawarła umowę kupna samochodu osobowego, jednak nie była w stanie uiścić ceny. Sprzedawca samochodu wystąpił o jej zapłatę, kierując żądanie solidarnie do Ilony i Janusza N.

**Czy żądanie solidarnej zapłaty jest uzasadnione? Czy sprzedawca będzie mógł domagać się zaspokojenia swojego roszczenia z majątku wspólnego?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 5

1. Marek S. pożyczył od Sebastiana W. kwotę 150.000 zł. W celu zabezpieczenia roszczenia o zwrot pożyczki strony zawarły jednocześnie w formie aktu notarialnego umowę przeniesienia na Sebastiana W. własności lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, którego wartość oszacowano na 300.000 zł. Umowa przewidywała, że w razie spłacenia pożyczki w terminie wraz z odsetkami, Sebastian będzie zobowiązany do powrotnego przeniesienia własności lokalu na Marka S. Brak było postanowień dotyczących tego, co się stanie z nieruchomością, jeżeli pożyczka zostanie spłacona po terminie, jak również, jeżeli w ogóle nie zostanie spłacona.

**Czy umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie należy uznać za ważną? W jaki sposób strony powinny się rozliczyć, jeżeli Marek S. nie zwróci pożyczki?**

2. Samochód kierowany przez jego właściciela Artura W. zatrzymał się na szynach tramwajowych, gdyż zgasł w nim silnik z powodu braku paliwa. Po chwili w samochód uderzył tramwaj, niszcząc go całkowicie. Na skutek nagłego hamowania i zderzenia pasażerowie tramwaju odnieśli różne obrażenia, a tramwaj został uszkodzony. Artur W. domaga się od przedsiębiorstwa eksploatującego tramwaje odszkodowania odpowiadającego pełnej wartości zniszczonego samochodu. Przedsiębiorstwo odmawia zapłaty, podnosząc że w stanie faktycznym doszło do zderzenia pojazdów, w związku z czym w rachubę może wchodzić wyłącznie odpowiedzialność na zasadzie winy, a całkowitą winę za wypadek ponosi Artur W., który nie zadbał o odpowiedni poziom paliwa w eksploatowanym samochodzie. Jednocześnie przedsiębiorstwo skierowało również roszczenia wzajemne przeciwko Arturowi W., domagając się naprawienia szkody z tytułu uszkodzenia tramwaju.

**Oceń zasadność roszczeń stron i podstawy odpowiedzialności. W stosunku do kogo pasażerowie tramwaju mogą zgłaszać roszczenia?**

3. Rafał W. sporządził testament, w którym zapisał swojej żonie Krystynie W. nabytą wcześniej nieruchomość. W toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po mężu Krystyna W. domagała się wydania orzeczenia stwierdzającego, że nabyła spadek w całości, gdyż zapisana jej nieruchomość wyczerpywała prawie cały spadek. Wnioskowi temu sprzeciwiły się dzieci Rafała W. z poprzedniego małżeństwa, które zażądały stwierdzenia nabycia spadku na podstawie ustawy, podnosząc, że nieruchomość zapisana w testamencie w rzeczywistości nigdy nie weszła do spadku, gdyż umowa jej nabycia była nieważna.

**Jakiej treści postanowienie powinien wydać sąd, zakładając, że twierdzenia dzieci Rafała W. są prawdziwe?**

**ZESTAW NR 6**

1. Joanna C. zawarła ze swoją pasierbicą Heleną C. w formie aktu notarialnego umowę sprzedaży lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość za cenę w wysokości 500.000 zł. W rzeczywistości strony były zgodne co do tego, że cena nigdy nie zostanie zapłacona, a Helena C. otrzyma lokal nieodpłatnie. Nazwanie umowy umową sprzedaży i wskazanie w niej ceny miało na celu jedynie uniknięcie zapłaty podatku należnego od umowy darowizny.

**Oceń ważność dokonanej czynności prawnej. Czy w okolicznościach sprawy doszło do zawarcia ważnej umowy, a jeżeli tak, to jakiej?**

2. Marek T. zawarł z Wiktorem W. w formie aktu notarialnego umowę przedwstępną, na podstawie której strony zobowiązały się zawrzeć za 6 miesięcy umowę sprzedaży, w której Marek T. sprzeda Wiktorowi W. bliżej opisaną nieruchomość za cenę 100.000 zł. Po nadejściu terminu zawarcia umowy przyrzeczonej Marek T. odmówił jej zawarcia, powołując się na wzrost wartości nieruchomości, który miał miejsce w międzyczasie. Wiktor W. wytoczył powództwo przeciwko Markowi T., domagając się naprawienia poniesionej szkody w postaci uiszczonych kosztów aktu notarialnego zawarcia umowy przedwstępnej w wysokości 2000 zł, prowizji zapłaconej pośrednikowi w wysokości 5000 zł oraz utraconych korzyści w wysokości 20.000 zł, co stanowiło różnicę między aktualną wartością rynkową nieruchomości w wysokości 120.000 zł a ceną, która musiałby zapłacić powód, gdyby doszło do zawarcia umowy przyrzeczonej. Marek T. domaga się oddalenia powództwa, twierdząc, że powód powinien przede wszystkim dochodzić zawarcia umowy przyrzeczonej.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Robert T. poznał Joannę W. w styczniu 2015 r., gdy ta była w zaawansowanej ciąży. W kwietniu 2015 r. Joanna W. urodziła córkę, a 10 maja 2015 r. Robert T. uznał dziecko przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, licząc na kontynuowanie związku z Joanną W. Relacje między Joanną W. a Robertem T. w następnych miesiącach uległy jednak pogorszeniu, w związku z czym 3 listopada 2015 r. Robert T. wytoczył powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania, podnosząc, że nie jest biologicznym ojcem dziecka Joanny T.

**Czy powództwo powinno zostać uwzględnione?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 7

1. Zmarły w 1995 r. Janusz M. pozostawił testament, w którym jako swojego jedyne go spadkobiercę ustanowił brata Krystiana M. W skład spadku wchodziła nieruchomość, którą Krystian M. objął w posiadanie w chwili otwarcia spadku. Marek M., syn Janusza M., w 2010 r. uzyskał wiarygodną informację, że sporządzony testament był nieważny, o czym niezwłocznie poinformował Krystiana M. Ten jednak oświadczył, że nie zamierza oddać spadku, a w szczególności nieruchomości, którą włada. W 2016 r. Marek M. wystąpił o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po Januszu M. poprzez stwierdzenie, że spadek na podstawie ustawy nabył w całości Marek M. Wobec stwierdzenia nieważności testamentu, postanowienie o takiej treści zostało wydane i uprawomocniło się w 2017 r. Na żądanie Marka M. Krystian M. ponownie odmówił wydania nieruchomości, a sam wystąpił do sądu z wnioskiem o stwierdzenie jej nabycia przez zasiedzenie w 2015 r.

**Proszę przeanalizować zasadność złożonego wniosku.**

2. Wiesław W., którego samochód został uszkodzony w wypadku drogowym, domaga się od ubezpieczyciela OC sprawcy wypadku zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego łącznie za 32 dni. Pozwany ubezpieczyciel jest gotów zwrócić poniesione koszty za 7 dni, uzasadniając, że zgodnie z opinią biegłego tyle czasu powinna trwać naprawa pojazdu z uwzględnieniem wszystkich wymagań technologicznych. W odpowiedzi na ten zarzut Wiesław W. podnosi, że dłuższy czas naprawy został spowodowany koniecznością oczekiwania na części zamienne sprowadzane z zagranicy oraz przestojem w funkcjonowaniu zakładu naprawczego spowodowanego pandemią Covid-19. Ubezpieczyciel twierdzi, że pandemia miała charakter siły wyższej, za którą nie ponosi odpowiedzialności, nie ma także wpływu na czas sprowadzania części przez zakład naprawczy wybrany przez poszkodowanego.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Jacek T. oświadczył, że chce sporządzić testament, w którym ustanowi zapis windykacyjny, którego przedmiotem będzie lokal stanowiący odrębną nieruchomość wchodzący w skład majątku wspólnego Jacka T. i jego małżonki Joanny T. Zapis ten miał zostać ustanowiony na rzecz Roberta T, syna Jacka T. z poprzedniego małżeństwa. Notariusz odmówił dokonania czynności notarialnej.

**Czy stanowisko notariusza jest zasadne? Zakładając dopuszczalność zapisu windykacyjnego w opisanym stanie faktycznym, jaki byłby jego skutek w chwili śmierci Jacka T., zakładając, że małżonka go przeżyje?**

**ZESTAW NR 8**

1. Joanna C. jako sprzedawca zawarła ze Krystianem W. jako kupującym w formie aktu notarialnego umowę sprzedaży niezabudowanej nieruchomości gruntowej za cenę określoną w tym akcie na 100.000 zł. W rzeczywistości strony ustaliły między sobą, że cena wyniesie 200.000 zł, a podanie w akcie niższej kwoty spowodowane było chęcią uniknięcia nadmiernych obciążeń podatkowych z tytułu transakcji. Krystian W. zapłacił pełną uzgodnioną kwotę 200.000 zł, jednak po 3 miesiącach wystąpił o zwrot 100.000 zł, podnosząc, że świadczenie zostało spełnione w nadmiernej wysokości, a umowa wymagała formy aktu notarialnego i nie mają znaczenia uzgodnienia stron dokonane nieformalnie. W odpowiedzi Joanna C. podniosła, że umowa była nieważna w całości, gdyż sprzedaż nieruchomości wymaga dla swojej ważności formy aktu notarialnego, co oznacza konieczność sporządzenia w tej formie wszystkich jej postanowień istotnych, a w tym wypadku istotne postanowienie w postaci ceny zostało uzgodnione nieformalnie.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

2. Przejeżdżając na czerwonym świetle przez przejście dla pieszych, kierująca hulajnogą elektryczną dwunastoletnia Olga W. zderzyła się z nadjeżdżającym pojazdem i doznała szeregu obrażeń. Olga W., działająca przez swoich przedstawicieli ustawowych, domaga się naprawienia szkody od posiadacza pojazdu i jego ubezpieczyciela OC, podnosząc, że posiadacz pojazdu ponosi pełną odpowiedzialność na zasadzie ryzyka za skutki wypadku. Posiadacz pojazdu i jego ubezpieczyciel twierdzą, że w stanie faktycznym doszło do zderzenia pojazdów wprawianych w ruch za pomocą sił przyrody, w związku z czym w grę może wchodzić wyłącznie odpowiedzialność na zasadzie winy. O winie po stronie posiadacza (i kierującego) pojazdu nie może zaś być mowy, gdyż jechał on z dozwoloną prędkością i nie mógł uniknąć zderzenia z poruszającą się ze stosunkowo znaczną prędkością na czerwonym świetle hulajnogą.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Czy hulajnoga elektryczna jest pojazdem wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody?**

3. Wybitny sportowiec Paweł W. był związany z firmą produkującą odzież sportową tzw. „umową sponsorską”, na podstawie której otrzymywał miesięczne wynagrodzenie w kwocie 10.000 zł za prezentację marki odzieży. Umowa przewidywała także nagrody specjalne za wybitne osiągnięcia, w tym za zdobycie medalu olimpijskiego w wysokości 200.000 zł. Paweł W. zdobył dwa medale olimpijskie w 2009 r. W tym czasie pozostawał z żoną w ustroju ustawowej wspólności majątkowej, ale małżonkowie żyli w separacji faktycznej i nosili się z zamiarem rozwodu. Między małżonkami powstał spór co do tego, czy przychody otrzymane na podstawie umowy sponsorskiej wchodziły do majątku wspólnego, czy też stanowią majątek osobisty Pawła W.

**Zaproponuj rozstrzygnięcie.**



# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 9

1. W wyniku postanowienia sądu o zniesieniu współwłasności wydanego w 1971 r., na podstawie art. 212 § 1 k.c. ustanowiono służebność drogową. W 2018 r. właściciel nieruchomości obciążonej zażądał zniesienia służebności, twierdząc, że w 2011 r. urządzono drogę publiczną przylegającą do nieruchomości władnącej i tym samym ustanowiona orzeczeniem sądowym służebność straciła dla właściciela nieruchomości władnącej jakiegokolwiek znaczenie. Wnosząc o oddalenie powództwa, pozwany broni się zarzutem, że jego nieruchomość od drogi publicznej oddziela rów uniemożliwiający przejazd. Sąd ustalił, że istnieje możliwość wykonania kładki nad rowem, a koszt jej wykonania wyniesie 3.000 zł.

**Od jakich okoliczności zależy rozstrzygnięcie, które powinien wydać sąd?**

2. Poruszający się ze znaczną prędkością rowerzysta Marek W., zjeżdżając ze wzniesienia, uderzył z dużą siłą w nieprawidłowo zaparkowany na poboczu samochód dostawczy. W wyniku wypadku Marek W. doznał poważnych obrażeń ciała. Ubezpieczyciel OC posiadacza pojazdu odmówił wypłaty odszkodowania, podnosząc, że nie może ponosić odpowiedzialności, gdyż pojazd był zaparkowany w tym miejscu od kilku dni, w związku z czym nie można uznać, by szkoda została wyrządzona wskutek ruchu pojazdu.

**Oceń zasadność stanowiska ubezpieczyciela. Omów pojęcie ruchu pojazdu w znaczeniu Kodeksu cywilnego oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.**

3. Postanowieniem z 20 lipca 2006 r. sąd uznał, że spadek po zmarłym 1 listopada 2005 r. Jacku T. nabył w całości jego brat Robert T. oraz matka Krystyna T., przy czym postępowanie spadkowe wszczęto na wniosek banku – wierzyciela spadkodawcy. Na podstawie ugody z tym bankiem Robert T. spłacił część zadłużenia, a bank zrzekł się dochodzenia dalszych roszczeń. W 2008 r. Robert T. i Krystyna T. dowiedzieli się o istnieniu dalszego zadłużenia Jacka T. i wystąpili do sądu o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o przyjęciu spadku w terminie oraz o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

**Czy istnieją podstawy do uwzględnienia tego żądania? Od czego to zależy?**

## PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

### ZESTAW NR 10

1. Joanna C. zawarła z Heleną C. w formie aktu notarialnego umowę darowizny lokalu mieszkalnego. W rzeczywistości strony uzgodniły, że Helena C. kupi lokal i zapłaci za niego cenę w wysokości 500.000 zł. Nadanie aktowi formy umowy darowizny wiązało się z tym, że w razie zawarcia umowy sprzedaży Helena C. nie byłaby w stanie udokumentować przed organami skarbowymi pochodzenia środków przeznaczonych na zakup nieruchomości.

**Oceń ważność dokonanej czynności prawnej. Czy w tych okolicznościach można uznać, że doszło do zawarcia ważnej umowy sprzedaży?**

2. Jarosław Z. kupił 1 września 2015 r. od Wiesława A. używany samochód osobowy. Strony wyłączyły odpowiedzialność z tytułu rękojmi. Przebieg nabywanego pojazdu zgodnie z odczytem licznika wynosił 60.000 km i taka wartość została też wpisana do umowy zawartej przez strony. Nabyte auto uczestniczyło 23 października 2015 r. w kolizji drogowej, po której zostało odholowane do warsztatu. W warsztacie wyszło na jaw, że rzeczywisty przebieg pojazdu w chwili zawierania umowy sprzedaży wynosił co najmniej 300.000 km, a auto było wcześniej wykorzystywane w rajdach samochodowych. Mając to na uwadze, Jarosław Z. złożył Wiesławowi A. oświadczenie o odstąpieniu do umowy na podstawie przepisów o rękojmi. Wiesław A. powołał się na nieskuteczność odstąpienia, wskazując, że odpowiedzialność z tytułu rękojmi została wyłączona w umowie, a on sam nie wiedział o wadzie pojazdu, gdyż nabył go zaledwie 4 miesiące wcześniej. W odpowiedzi na to stanowisko Jarosław Z. złożył oświadczenie o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli o nabyciu pojazdu z powodu błędu.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. W skład majątku byłych małżonków Joanny i Roberta W. wchodzi lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość o wartości 500.000 zł. Na nieruchomości lokalowej ustanowiona jest hipoteka w wysokości 800.000 zabezpieczająca kredyt udzielony małżonkom W., którzy odpowiadają solidarnie za jego spłatę jako dłużnicy osobiści. Aktualna wartość zadłużenia z tytułu kredytu wynosi 400.000 zł. W postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd doszedł do wniosku, że należy przyznać mieszkanie na wyłączną własność Roberta W. z obowiązkiem spłaty byłej żony.

**Jaką wysokość spłaty powinien przyjąć sąd? Jakie będą konsekwencje spłaty pozostałej części zadłużenia z tytułu kredytu, gdy dokona ich samodzielnie Robert W., a jakie, gdy dokona ich samodzielnie Joanna W?**

**ZESTAW NR 11**

1. Adam S. nabył na giełdzie samochodowej pojazd marki BMW. Zbywca przedstawił się jako Wiktor S., przy czym okazał dowód osobisty oraz dokumenty pojazdu na takie nazwisko. Po nabyciu pojazdu okazało się, że należał on faktycznie do Wiktora S., ale został skradziony 3 tygodnie przed dokonaniem transakcji wraz ze wszystkimi dokumentami.

**Oceń powstałą sytuację prawną. Czy mogą w niej znaleźć zastosowanie przepisy o nabyciu rzeczy ruchomej od nieuprawnionego? Czy dobra wiara nabywcy może być chroniona?**

2. Małżonkowie Joanna i Zygmunt T. mieszkali wspólnie w mieszkaniu matki Joanny T. Ponieważ planowali przeprowadzić się do własnego domu, nabyli w tym celu niezabudowaną nieruchomość, jednak z uzyskiwanych bieżących dochodów nie byli w stanie pokryć kosztów budowy. Wykończenie domu okazało się możliwe dopiero, gdy matka Joanny T. sprzedała własne mieszkanie i przekazała małżonkom posiadane środki, uzyskując zapewnienie, że będzie mogła zamieszkać w domu małżonków. Po jakimś czasie Zygmunt T. związał się z inną kobietą i wyprowadził ze wspólnego domu. Matka Joanny T. złożyła oświadczenie o odwołaniu darowizny uczynionej na rzecz małżonków w części dotyczącej Zygmunta T. z powodu jego rażącej niewdzięczności.

**Oceń zasadność odwołania darowizny.**

3. Wiktoria K. 1 lipca 2004 r. sporządziła testament notarialny, w którym do całości spadku powołała parafię rzymskokatolicką pw. św. Józefa. Następnie, 12 sierpnia 2005 r. Wiktoria K. sporządziła kolejny testament notarialny, w którym odwołała testament poprzedni, a do całości spadku powołała swoją przyjaciółkę Gertrudę K. Wskutek nieporozumień między przyjaciółkami, 11 stycznia 2006 r. Wiktoria K. sporządziła kolejny testament, którego treścią było jedynie odwołanie testamentu z 12 sierpnia 2005 r. Wiktoria K. zmarła 23 lipca 2007 r. Po jej śmierci powstał spór między parafią św. Józefa a dziećmi Wiktorii K. – jej spadkobiercami ustawowymi, o to, kto dziedziczy po zmarłej.

**Oceń powstałą sytuację prawną. Czy odwołanie testamentu z 12 sierpnia 2005 r. przywróciło skuteczność testamentu poprzedniego?**

**ZESTAW NR 12**

1. Bank zbył na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego nieruchomości, która była zabezpieczona trzema hipotekami ustanowionymi na trzech różnych nieruchomościach, z których jedna należała do dłużnika osobistego, a pozostałe dwie do osób trzecich – dłużników rzeczowych. Uwadze stron transakcji uszedł fakt istnienia jednej z hipotek, w związku z czym na fundusz sekurytyzacyjny przeniesione zostały tylko dwie z nich.

**Czy w przedstawionym stanie faktycznym doszło do skutecznego przeniesienia wierzytelności hipotecznej?**

2. Małżonkowie Stanisław i Joanna T. zawarli umowę przedwstępną nabycia domu jednorodzinnego, na podstawie której zapłacili znaczną część ceny tytułem zadatku, a jednocześnie objęli dom w posiadanie. Zamieszkanie w domu pozwoliło małżonkom przekonać się, że ma on wiele poważnych wad fizycznych, w związku z czym przed zawarciem umowy przyrzeczonej zażądali ich usunięcia lub obniżenia ceny. Sprzedawca odmówił spełnienia tego żądania, powołując się na znaczny wzrost cen podobnych nieruchomości, który nastąpił od czasu zawarcia umowy przedwstępnej, a jednocześnie grożąc zatrzymaniem zadatku i eksmisją małżonków T. W tej sytuacji małżonkowie zdecydowali się zawrzeć przyrzeczoną umowę sprzedaży na warunkach określonych w umowie przedwstępnej i dochodzić usunięcia wad po zawarciu umowy. Po jej zawarciu kupujący odmówił realizacji jakichkolwiek roszczeń z tytułu rękojmi, stwierdzając, że kupujący wiedzieli o wadach w chwili zawarcia umowy.

**Czy małżonkom T. przysługują w tej sytuacji jakieś roszczenia lub inne uprawnienia w stosunku do sprzedawcy?**

3. Małżonkowie Joanna i Robert W. od 3 lat pozostawali w separacji orzeczonej przez sąd. Joanna W. wystąpiła o rozwód z wyłącznej winy męża, podnosząc, że w okresie separacji związał się on z inną kobietą, z którą wychowuje wspólne dziecko. Robert W. również zażądał rozwodu, jednak nie zgadza się, by został on orzeczonej z jego wyłącznej winy. Zdaniem Roberta W., pozostając w separacji, nie miał obowiązku wierności wobec współmałżonki.

**Oceń zasadność przedstawionej argumentacji.**

## PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

### ZESTAW NR 13

1. W związku z tym, że Joanna C. nie mogła uzyskać od swojego dłużnika Kamila W. zwrotu pożyczki w wysokości 500.000 zł, złożyła przeciwko niemu (po raz pierwszy) wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. Na posiedzeniu stawiał się Kamil W., który stwierdził, że nie jest w stanie spłacić pożyczki jednorazowo i zaproponował jej spłatę w równych miesięcznych ratach po 20.000 zł każda. Joanna C. oświadczyła (co zostało zaprotokołowane), że nie jest zainteresowana zawarciem żadnej ugody z Kamilem W., a wniosek złożyła wyłącznie w celu uzyskania przerwania biegu przedawnienia, gdyż w chwili obecnej nie jest w stanie ponieść wydatku niezbędnego na opłatę sądową od pozwu.

**Czy w przedstawionym stanie faktycznym wniosek o zawezwanie do próby ugodowej doprowadził do przerwania biegu przedawnienia? Czy wpływ na przerwanie biegu przedawnienia miało stanowisko dłużnika na posiedzeniu?**

2. Pielęgniarka zatrudniona na podstawie umowy zlecenia w prywatnym gabinecie lekarskim wykonała zastrzyk, używając niepoprawnie zdezynfekowanej igły, co spowodowało zarażenie pacjenta żółtaczką typu B i powstanie wysokich kosztów leczenia. Pacjent wytoczył powództwo przeciwko lekarzowi prowadzącemu gabinet i pielęgniarce, domagając się zapłaty zadośćuczynienia oraz odszkodowania obejmującego utracone zarobki i wydatki poniesione na specjalne odżywianie.

**Oceń zasadność powództwa w stosunku do każdego z pozwanych, możliwe podstawy prawne roszczeń i ewentualne sposoby obrony.**

3. W dniu 2 grudnia 2016 r. doszło do zderzenia pojazdu kierowanego przez Pawła W. z pojazdem kierowanym przez Roberta J. Sprawcą wypadku był nietrzeźwy Robert J., który poniósł śmierć na miejscu. Spadek po Robertcie J. nabyli na podstawie ustawy żona Agata J. oraz dwóch synów. Ubezpieczyciel obejmujący ochroną ubezpieczeniową pojazd kierowany przez Roberta J. wypłacił odszkodowanie za skutki spowodowanego wypadku, a następnie na podstawie art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych zażądał jego zwrotu solidarnie od spadkobierców.

**Czy roszczenie ubezpieczyciela jest uzasadnione co do zasady? Czy w przedstawionej sytuacji istnieją podstawy do odpowiedzialności solidarnej?**

**ZESTAW NR 14**

1. Pozostająca w związku małżeńskim Joanna G. kupiła nieruchomość, oświadczając, że jest stanu wolnego. W rzeczywistości pozostawała ona w związku małżeńskim, a środki przeznaczone na zakup nieruchomości pochodziły w całości z majątku wspólnego. W tym stanie rzeczy małżonek Joanny G. – Łukasz G., wystąpił o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w dziale II Joanny i Łukasza małżonków G. na zasadzie wspólności ustawowej w miejsce Joanny G. jako jedynej właścicielki. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa, twierdząc, że dochodzone roszczenie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż powód przed rokiem opuścił rodzinę, zamieszkał z inną kobietą i nie łoży na utrzymanie dzieci.

**Czy zawarta umowa sprzedaży jest ważna? Czy nieruchomość weszła do majątku wspólnego? Czy sąd powinien uwzględnić żądanie?**

2. Adam J., którego samochód został uszkodzony w wypadku drogowym, domaga się od ubezpieczyciela OC sprawcy wypadku zwrotu kosztów naprawy pojazdu, na które składa się m.in. wartość użytych nowych i oryginalnych części samochodowych. Ubezpieczyciel odmówił zapłaty pełnych poniesionych kosztów części, podnosząc, że uszkodzony pojazd miał już kilkanaście lat i nie było podstaw do montowania w nim nowych części, a jeżeli takie części zostały faktycznie zamontowane, to właściciel powinien ponieść co najmniej część związanych z tym kosztów. Podobnie nie było podstaw do montowania oryginalnych części w samochodzie, a należało zastosować tańsze zamienniki.

**Oceń zasadność stanowiska ubezpieczyciela w świetle orzecznictwa.**

3. W wyroku rozwodowym z 20 stycznia 2012 r. Robert W. został zobowiązany do uiszczania na rzecz byłej żony Ireny W. alimentów w kwocie 1.000 zł miesięcznie. Rozwód został orzeczony z winy obu małżonków, a orzeczenie uprawomocniło się 20 grudnia 2012 r. W pozwie z 10 lipca 2017 r. Robert W. domaga się uchylenia obowiązku alimentacyjnego wobec byłej żony z uwagi na upływ 5 lat od orzeczenia rozwodu. W sytuacji rodzinnej i majątkowej stron nie nastąpiły żadne zmiany.

**Czy powództwo jest uzasadnione? Omów zasady alimentacji między byłymi małżonkami.**

## PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

### ZESTAW NR 15

1. Spółka akcyjna A złożyła (po raz pierwszy) przeciwko swojemu dłużnikowi Krystianowi K. wniosek o zawezwanie do próby ugodowej w sprawie zapłaty kwoty 300.000 zł tytułem wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane. Na posiedzenie wyznaczone w celu zawarcia ugody Krystian K. się nie stawił, a sąd stwierdził nieprawidłowości w doręczeniu wezwania, które zostało skierowane na błędny adres. Przedstawiciel spółki sprzeciwił się odroczeniu posiedzenia, podnosząc, że nie widzi żadnych szans na zawarcie ugody, a wniosek o zawezwanie do próby ugodowej został złożony jedynie w celu uzyskania przerwania biegu przedawnienia, co w jego opinii nastąpiło już w chwili złożenia wniosku.

**Czy w przedstawionych okolicznościach doszło do przerwania biegu przedawnienia?**

2. W czasie trwania małżeństwa małżonkowie Joanna i Wiktor T. zawarli umowę, w której Joanna T. darowała nieruchomości z majątku wspólnego do majątku osobistego Wiktora T. Przeniesienie do majątku osobistego miało zapewnić Wiktorowi T. większą swobodę w zarządzaniu nieruchomością dla dobra rodziny. Po jakimś czasie Wiktor T. związał się z inną kobietą i wyprowadził od żony, a w rezultacie małżonkowie rozwiedli się. Po rozwodzie Joanna T. złożyła oświadczenie o odwołaniu darowizny.

**Czy darowizna była skuteczna? Czy skuteczne było odwołanie darowizny? Czego może żądać Joanna T. od byłego małżonka, jeżeli uznać odwołanie darowizny za skuteczne?**

3. Piotr M. udzielił Joannie W. nieoprocentowanej pożyczki w wysokości 100.000 zł z zastrzeżeniem, że jej zwrot nastąpi w ciągu 5 lat od chwili wypłaty kwoty pożyczki. Umowa zawierała również zastrzeżenie, że w razie śmierci pożyczkodawcy pożyczka ulega umorzeniu. Pożyczka nie została zwrócona w terminie, jednak Piotr M. nie domagał się aktywnie jej zwrotu i zmarł w ciągu 6 miesięcy od dnia, w którym pożyczka powinna zostać zwrócona. Spadkobiercy Piotra M. domagają się od Joanny W. zwrotu pożyczki, podnosząc, że klauzula co do umorzenia pożyczki na wypadek śmierci pożyczkodawcy jest bezwzględnie nieważna jako sprzeczna z prawem.

**Oceń zasadność stanowiska spadkobierców.**

**ZESTAW NR 16**

1. W 1961 r. poprzednicy prawni Jana T., Anieli W. oraz Doroty J. nabyli na współwłasność nieruchomość gruntową w udziale po 1/3 dla każdego z nich. Celem nabycia gruntu było dokonanie jego podziału na trzy odrębne działki, przy czym na każdej z nich miał zostać wybudowany dom jednorodzinny. Ze względu na obowiązujące ograniczenia o charakterze administracyjnym oficjalne dokonanie podziału nie było jednak możliwe, w związku z czym poprzednicy prawni aktualnych właścicieli umówili się co do tego, z której części nieruchomości będzie korzystać każdy z nich i na „swoich” częściach zbudowali domy jednorodzinne zgodnie z pierwotnym zamierzeniem. W 2020 r. Jan T. powziął zamiar sprzedaży „swojej” części działki wraz z domem i przed dokonaniem transakcji – ku swojemu zaskoczeniu – dowiedział się, że jest jedynie współwłaścicielem w 1/3 większej nieruchomości, a nie wyłącznym właścicielem działki, z której korzystał. W tej sytuacji Jan T. wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia udziałów pozostałych współwłaścicieli w działce, z której korzystał na zasadzie wyłączności.

**Czy wniosek Jana T. może zostać uwzględniony? Od czego to zależy? Kiedy powinien upłynąć termin zasiedzenia?**

2. Podczas urlopu właściciela lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość w tym lokalu pękła rura, która spowodowała zalanie lokalu położonego poniżej i związane z tym poważne szkody majątkowe. Właściciel lokalu położonego poniżej zwrócił się do sąsiada o naprawienie szkody, ten jednak odmówił, twierdząc, że nie jest w żaden sposób odpowiedzialny za awarię, gdyż lokal nabył niedawno, uzyskał zapewnienie o jego dobrym stanie technicznym i w żaden sposób nie mógł przewidzieć złego stanu instalacji, tym bardziej, że budynek jest stosunkowo nowy.

**Oceń zasadność zgłoszonych roszczeń i przyjętej linii obrony.**

3. W maju 2012 r. Robert W. wystąpił przeciwko swojej byłej żonie Joannie W. z pozwem o zasądzenie alimentów w kwocie po 1.000 zł miesięcznie. Małżeństwo stron zostało rozwiązane wyrokiem z 23 lipca 2008 r., przy czym sąd ustalił, że żadne z małżonków nie ponosi winy za rozkład pożycia. Powód cierpi na chorobę psychiczną, w związku z czym nie jest w stanie podjąć pracy zarobkowej, a z pozwem wystąpił z powodu śmierci matki, która go dotąd utrzymywała. Pozwana pracuje jako księgowa, uzyskując dochody w wysokości około 5.000 zł netto miesięcznie, jednak utrzymuje dwoje wspólnych dzieci byłych małżonków. Dzieci mają 12 i 14 lat, a powód nie łoży na ich utrzymanie mimo orzeczonego obowiązku alimentacyjnego.

**Zaproponuj rozstrzygnięcie sądu.**



# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 17

1. Historyk sztuki Henryk W. spędzając wakacje w okolicach Zamościa zauważył w miejscowym sklepie ze starociami obraz, w którym rozpoznał oryginał dzieła znanego malarza. W wyniku rozmowy z właścicielem sklepu zorientował się, że ten jest przekonany, iż obraz jest kopią i nie zdaje sobie sprawy z jego rzeczywistej wartości. Henryk W. kupił obraz za niską cenę, a po upływie 4 lat od transakcji wystawił go do sprzedaży w znanym domu aukcyjnym za cenę wielokrotnie wyższą. O aukcji dowiedział się właściciel sklepu ze starociami, który niezwłocznie skierował do Henryka W. oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli z powodu błędu. W odpowiedzi Henryk W. odmówił uznania skuteczności oświadczenia, stwierdzając, że właściciel sklepu jako profesjonalista powinien wiedzieć, co oferuje do sprzedaży.

**Oceń skuteczność oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli. Czy został dochowany termin złożenia oświadczenia?**

2. Mąż Joanny T. zmarł wskutek obrażeń odniesionych w wypadku drogowym, za którego skutki odpowiedzialność ponosi sprawca ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej. Joanna T., wśród innych roszczeń zgłoszonych do ubezpieczyciela, zażądała m.in. zwrotu kosztów leczenia obrażeń męża powstałych podczas wypadku, które Joanna T. poniosła przed jego śmiercią, a także zwrotu kosztów pogrzebu. W odpowiedzi ubezpieczyciel odmówił zapłaty, podnosząc, że zmarły mąż był objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, w związku z czym wszelkie koszty leczenia powinny zostać pokryte z tego ubezpieczenia, a Joanna T. otrzymała z ZUS-u zasiłek pogrzebowy, którego wysokość w całości pokrywała poniesione koszty pogrzebu.

**Oceń zasadność stanowiska ubezpieczyciela.**

3. Robert W. złożył ustnie wobec kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w D. oświadczenie ostatniej woli, powołując Joannę W. – nienależącą do kręgu spadkobierców ustawowych – do całego spadku. W złożeniu oświadczenia nie uczestniczyli świadkowie, jednak Robert W. był przekonany o skuteczności tak sporządzonego testamentu ze względu na zapewnienie, które otrzymał od kierownika USC. Pół roku po złożeniu oświadczenia Robert W. zmarł, a sąd stwierdził, że spadek po nim nabyli w całości spadkobiercy ustawowi. W tej sytuacji Joanna W. domaga się od gminy miasta D. naprawienia szkody równej wartości spadku, która została poniesiona wskutek wprowadzenia w błąd Roberta W. przez kierownika USC.

**Oceń zasadność żądania.**

**ZESTAW NR 18**

1. W 1966 r. Jacek W. na podstawie umowy sporządzonej bez zachowania formy aktu notarialnego nabył nieruchomość o powierzchni 0,37 ha stanowiącą grunt rolny zabudowany domem mieszkalnym i budynkami gospodarczymi. We wrześniu 1970 r. Jacek W. zawarł związek małżeński z Jadwigą W., a w 1981 r. uzyskał akt własności ziemi na podstawie ustawy z 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, z którego wynika, że nabył prawo własności opisanej nieruchomości. W 2001 r. małżonkowie rozwiedli się. W toku sprawy o podział majątku wspólnego powstał między nimi spór, czy wskazana nieruchomość ma zostać objęta podziałem.

**Czy nieruchomość można zaliczyć do majątku wspólnego małżonków?**

2. W wypadku komunikacyjnym spowodowanym przez sprawcę ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego ubezpieczyciela poszkodowana została Joanna T., która była wówczas w 35. tygodniu ciąży. Na skutek wypadku, mimo przeprowadzonego cesarskiego cięcia, córka Joanny T. i Roberta T. urodziła się martwa. Joanna T., oprócz innych roszczeń, dochodzi od ubezpieczyciela sprawcy zadośćuczynienia z tytułu śmierci najbliższego członka rodziny na podstawie art. 446 § 4 k.c. Z takim samym roszczeniem wystąpił mąż Joanny T. – Robert T.

**Oceń zasadność zgłoszonych żądań. Czy ocena ta byłaby inna, gdyby Robert T. nie był mężem Joanny T., a jej wieloletnim konkubentem?**

3. W dniu 17 lipca 2017 r. Robert W. wystąpił z pozwem o ustalenie, że nie jest ojcem małoletniej Agnieszki W., którą żona powoda Joanna W. urodziła w dniu 12 sierpnia 2016 r. Powód stwierdził, że przez ostatnie 5 lat pozostawał z żoną w separacji faktycznej, nie utrzymywali w tym czasie stosunków seksualnych, a kontaktowali się jedynie sporadycznie i żona nie mówiła mu o urodzeniu dziecka, o czym dowiedział się na miesiąc przed złożeniem pozwu. Biologicznym ojcem dziecka jest Robert K., który pozostaje od 4 lat w konkubinacie z Joanną W. W toku postępowania dowodowego zostało ujawnione, że Robert W. już we wrześniu 2016 r. dowiedział się od wspólnych znajomych, że Joanna W. urodziła dziecko, jednak był przekonany, iż ojcostwo zostało uznane przez Roberta K., gdyż Agnieszka W. była uważana przez wszystkich za jego dziecko. Informację, że w świetle prawa jest ojcem dziecka, Robert W. uzyskał dopiero po rozmowie z prawnikiem.

**Oceń zasadność żądania. Omów instytucję zaprzeczenia ojcostwa.**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 19

1. W umowie przedwstępnej zawartej w formie aktu notarialnego Krystyna W. zobowiązała się sprzedać na rzecz Lucjana L. w terminie 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy nieruchomość za cenę 100.000 zł. W celu zabezpieczenia wykonania umowy Krystyna W. udzieliła Lucjanowi L. nieodwołalnego i niegasnącego na wypadek śmierci pełnomocnictwa do zawarcia umowy przyrzeczonej. W określonym umową terminie nie doszło do zawarcia umowy przyrzeczonej, a po upływie 15 miesięcy Krystyna W. skierowała do Lucjana L. oświadczenie o odwołaniu pełnomocnictwa. W odpowiedzi Lucjan L. oświadczył, że pełnomocnictwo jest nieodwołalne, a następnie udał się do notariusza, gdzie występując w imieniu własnym oraz jako pełnomocnik Krystyny W. zawarł przyrzeczoną umowę sprzedaży.

**Oceń ważność zawartej umowy.**

2. Małżonkowie Joanna i Robert T. darowali swojej córce Agnieszce W. nieruchomość, która wchodziła do ich majątku wspólnego. Mimo że stroną umowy darowizny była wyłącznie Agnieszka W., darczyńcy zastrzegli, że przedmiot darowizny ma wejść do majątku wspólnego Agnieszki W. i jej męża Krzysztofa W. Po jakimś czasie oboydwa małżeństwa zostały rozwiązane przez rozwód, a między Joanną T. i Krzysztofem W. doszło do otwartego konfliktu, w związku z którym Krzysztof W. dopuścił się rękoczynów wobec teściowej. Joanna T. złożyła oświadczenie o odwołaniu darowizny w stosunku do Krzysztofa W.

**Czy odwołanie darowizny jest dopuszczalne? Jakie będą jego skutki?**

3. W 2015 r. Robert W. zginął w wypadku samochodowym, za którego skutki odpowiada ubezpieczyciel OC sprawcy. Joanna W. małżonka zmarłego oraz jego dwóch synów zażądali od ubezpieczyciela po 100.000 zł dla każdego z nich jako zadośćuczynienia z tytułu śmierci osoby bliskiej. Przed wytoczeniem powództwa Joanna W. zmarła, a spadek po niej objęli po ½ synowie, którzy obecnie domagają się zapłaty zadośćuczynienia po 150.000 zł dla każdego z nich, w tym po 50.000 zł jako roszczenia odziedziczonego po matce.

**Czy żądanie można uznać za zasadne? Czy na powstałą sytuację wpłynęłoby wytoczenie powództwa przed śmiercią Joanny W. albo wcześniejsze przyznanie jej zadośćuczynienia w „decyzji” ubezpieczyciela?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 20

1. W 2001 r. Janusz P. zawarł w zwykłej formie pisemnej umowę sprzedaży nieruchomości na rzecz Wiktora T., który zapłacił pełną cenę w wysokości 50.000 zł i objął ją w posiadanie. Następnie, w 2005 r. Janusz P. zbył tę samą nieruchomość na rzecz Artura W. Artur W. zażądał od Wiktora T. wydania nieruchomości, który jednak odmówił, powołując się na przysługujące mu prawo zatrzymania z tytułu dokonanych nakładów. Do tych nakładów Wiktor T. zaliczył zapłaconą cenę za nieruchomość w wysokości 50.000 zł, wydatki na ogrodzenie nieruchomości w kwocie 5.000 zł oraz uiszczony podatek od nieruchomości w kwocie 1.000 zł.

**Oceń zasadność roszczenia o wydanie nieruchomości oraz podniesionego zarzutu na podstawie prawa zatrzymania.**

2. Spółka „Autocar” sp. z o.o., autoryzowany dealer znanej marki pojazdów XYZ, zawarła z Robertem T. umowę sprzedaży samochodu. Na mocy zawartej umowy Robert T. zapłacił pełną cenę, a samochód miał zostać mu dostarczony w ciągu miesiąca od zapłaty. Do wydania pojazdu nigdy nie doszło, dealer okazał się niewypłacalny, a wniosek o ogłoszenie jego upadłości oddalono ze względu na brak środków na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego. W tej sytuacji Robert W. zwrócił się do spółki XVZ Polska S.A. – jedynego importera pojazdów XYZ i podmiot, który udzielał autoryzacji oraz dostarczał pojazdy autoryzowanym dealerom – o wydanie pojazdu albo o zwrot zapłaconej ceny. XVZ Polska S.A. odmówiła spełnienia żądania, podnosząc, że nie jest związana stosunkiem umownym z Robertem T. i nie ponosi odpowiedzialności za swoich autoryzowanych dealerów.

**Oceń zasadność tego stanowiska. Jakie mogą być hipotetyczne podstawy odpowiedzialności dostawcy za autoryzowanego dealera i od czego zależy ta odpowiedzialność?**

3. Małżonkowie Joanna i Robert W. pozostawali w ustroju wspólności majątkowej. Podczas wielomiesięcznego pobytu Roberta W. za granicą jego żona sprzedała samochód wchodzący w skład majątku wspólnego, pomimo prośby męża, aby w czasie jego nieobecności nie podejmowała samodzielnie poważniejszych decyzji majątkowych. Joanna W. twierdziła jednak, że kwota uzyskana ze sprzedaży była jej niezbędna na pokrycie kosztów bieżącego utrzymania. Po powrocie z zagranicy Robert W. zwrócił się do nabywcy o zwrot pojazdu, twierdząc, że umowa zawarta bez jego zgody jest nieważna, tym bardziej że Robert W. był wpisany do dowodu rejestracyjnego jako współwłaściciel pojazdu.

**Oceń zasadność stanowiska Roberta W. Omów reguły zarządu majątkiem wspólnym małżonków.**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 21

1. W umowie przedwstępnej zawartej w zwykłej formie pisemnej Anna W. zobowiązała się sprzedać w terminie 6 miesięcy na rzecz Krystiana L. nieruchomość za cenę 100.000 zł. W celu zabezpieczenia wykonania umowy Anna W. udzieliła Krystianowi L. nieodwołalnego i niegasnącego na wypadek śmierci pełnomocnictwa do zawarcia umowy przyrzeczonej, przy czym pełnomocnictwo zostało udzielone w formie aktu notarialnego. Po upływie 3 miesięcy Anna W. skierowała do Krystiana L. oświadczenie o odwołaniu pełnomocnictwa. W odpowiedzi Krystian L. oświadczył, że nie uznaje skuteczności odwołania pełnomocnictwa, a w terminie, w którym miała być zawarta umowa przyrzeczona, udał się do notariusza, gdzie występując w imieniu własnym oraz jako pełnomocnik Krystyny W., zawarł przyrzeczoną umowę sprzedaży.

**Oceń ważność zawartej umowy.**

2. Zawierając umowę o roboty budowlane, strony zastrzegły karę umowną w wysokości 0,2% należnego wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki w oddaniu obiektu. Jednocześnie przewidziane zostało, że jeżeli zwłoka przekroczy 90 dni, inwestor będzie mógł odstąpić od umowy i żądać zapłacenia kary umownej w wysokości 40% wynagrodzenia umownego. Mimo licznych monitów z zagrożeniem odstąpienia od umowy, wykonawca pozostawał w zwłoce z oddaniem obiektu. Po 200 dniach zwłoki inwestor od umowy odstąpił i zażądał zapłaty kary umownej w łącznej wysokości 80% wynagrodzenia umownego.

**Czy żądanie w takiej wysokości jest uzasadnione?**

3. Robert W. miał dwóch synów: Jana W. i Tadeusza W. W sporządzonym testamencie do całości spadku powołał Jana W., jednocześnie jednak zawarł w testamencie postanowienie, że jeżeli w ciągu 5 lat od dnia otwarcia spadku Tadeusz W. ukończy studia wyższe, Jan W. będzie zobowiązany do przeniesienia na rzecz swego brata prawa własności nieruchomości z wybudowanym na niej domem albo do zapłaty kwoty odpowiadającej rynkowej wartości nieruchomości.

**Oceń ważność rozporządzeń testamentowych.**

**ZESTAW NR 22**

1. Jadwiga T. i Zdzisław W. byli współwłaścicielami nieruchomości zabudowanej budynkiem, w którym znajdowały się dwa lokale mieszkalne. W 1979 r. współwłaściciele zawarli nieformalną umowę zniesienia współwłasności, na mocy której każdemu z nich miał przypaść jeden wybrany lokal. W 2020 r. następcy prawni zmarłego w 2012 r. Zdzisława W. wnieśli o stwierdzenie zasiedzenia, jako odrębnej nieruchomości, lokalu, który zajmował Zdzisław W., a następnie on sami.

**Czy wniosek o stwierdzenie zasiedzenia będzie mógł zostać uwzględniony?**

2. Antoni K. domagał się od Skarbu Państwa zapłaty kwoty 2.000.000 zł tytułem naprawienia szkody za utratę nieruchomości, która nastąpiła wskutek wydania w 1952 r. decyzji o wywłaszczeniu. Naruszenie prawa przy wydaniu decyzji o wywłaszczeniu zostało stwierdzone decyzją wydaną w 2008 r., jednak nie stwierdzono wówczas nieważności decyzji wywłaszczeniowej ze względu na to, że wywarła ona nieodwracalne skutki prawne – nieruchomość oddano w użytkowanie wieczyste i wybudowano na niej osiedle mieszkaniowe. Skarb Państwa bronił się zarzutem, zgodnie z którym odszkodowanie Antoniemu K. się nie należy, gdyż nawet gdyby w 1952 r. nie wydano wadliwej decyzji wywłaszczeniowej, Antoni K. i tak utraciłby nieruchomość ze względu na fakt, że w latach 70. XX wieku wywłaszczono wszystkie pozostałe okoliczne nieruchomości pod budowę osiedla mieszkaniowego.

**Oceń zasadność przedstawionej argumentacji.**

3. Marek W. był zawodowym żołnierzem. Podczas odbywania służby wojskowej w Afganistanie uzyskał zezwolenie sądu na zawarcie przez pełnomocnika małżeństwa z Agnieszką W. będącą w zaawansowanej ciąży. Pełnomocnictwo do zawarcia małżeństwa zostało udzielone matce Agnieszki W. w przepisanej prawem formie. W przeddzień zawarcia małżeństwa Marek W. dowiedział się, że nie jest ojcem mającego się urodzić dziecka i w rozmowie telefonicznej oświadczył zarówno Agnieszce W., jak i jej matce, że cofa udzielone pełnomocnictwo. Pomimo to, następnego dnia Agnieszka W. i jej matka złożyły oświadczenia o zawarciu małżeństwa, w wyniku czego sporządzono akt małżeństwa. Po powrocie do kraju Marek W. chciał niezwłocznie wystąpić o unieważnienie małżeństwa, jednak po urodzeniu dziecka przez Agnieszkę W. wspólnie z nią zamieszkał, godząc się traktować dziecko jak swoje. Po upływie roku Marek W. dowiedział się, że jego żona dopuściła się zdrady małżeńskiej, w związku z czym wyprowadził z mieszkania zajmowanego wspólnie z żoną oraz wystąpił o unieważnienie małżeństwa i zaprzeczenie ojcostwa.

**Oceń zasadność żądań powoda.**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 23

1. Krystian W., działając jako prezes zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zawarł w jej imieniu umowę, w której spółka zlecała świadczenie usług ochrony majątku spółki przez okres roku za zryczałtowanym wynagrodzeniem wynoszącym 100.000 zł za cały okres. Reprezentowana przez Krystiana W. spółka odmówiła jednak spełnienia świadczenia, podnosząc, że został on odwołany z funkcji prezesa zarządu 3 miesiące wcześniej, a w chwili zawarcia umowy informacja o odwołaniu była już ujawniona w Krajowym Rejestrze Sądowym. W tej sytuacji agencja ochrony zwróciła się do Krystiana W. o zapłatę odszkodowania w wysokości 30.000 zł. Kwota odszkodowania była równa różnicy pomiędzy spodziewanym wynagrodzeniem i zaoszczędzonymi kosztami świadczenia usługi.

**Oceń zasadność żądania. W jakiej wysokości agencja ochrony mogłaby żądać odszkodowania? Oceń zasadność roszczenia w sytuacji, w której Krystian W. nie wiedziałby, że został odwołany z funkcji prezesa zarządu spółki?**

2. Piotr L. zawarł jako inwestor umowę o roboty budowlane z Robertem J. Umowa przewidywała, że w razie zwłoki z wykonaniem robót przekraczającej 30 dni Piotr L. będzie uprawniony do odstąpienia od umowy i żądania zapłaty kary umownej w wysokości 10.000 zł. Po 60 dniach zwłoki Piotr L. odstąpił od umowy i zażądał zapłaty kary, jednak Robert J. oświadczył, że kara się nie należy, gdyż wobec odstąpienia umowa upadła ze skutkiem wstecznym, jest uważana za niezawartą i nie ma podstaw do żądań zapłaty kary.

**Oceń zasadność stanowiska Roberta J.**

3. Postanowieniem z 12 października 2012 r. sąd stwierdził, że na podstawie otwartego i ogłoszonego w tym samym dniu testamentu własnoręcznego spadek po Robercie W. nabyli jego żona Joanna W. w  $\frac{3}{4}$  części oraz syn z poprzedniego małżeństwa – Krystian W. w  $\frac{1}{4}$  części. Wartość całej masy spadkowej wynosi 540.000 zł. W dniu 14 marca 2016 r., kilka dni po osiągnięciu pełnoletności, pominęta w testamencie Agnieszka W., córka Roberta W. i Joanny W., pozwała Krystiana W. o zapłatę 120.000 zł tytułem zachowku z ustawowymi odsetkami od dnia otwarcia spadku.

**Czy roszczenie jest usprawiedliwione co do zasady i co do wysokości?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 24

1. W 1985 r. Wiesław W. ustanowił w formie aktu notarialnego na swojej nieruchomości gruntowej służebność drogową na rzecz właściciela nieruchomości sąsiedniej – Ryszarda T. Służebność drogowa nie została ujawniona w księdze wieczystej. Marek M. zmarł w 1995 r., a spadek po nim w całości nabyła Anna M. Odziedziczoną nieruchomość Anna M. sprzedała w 2000 r. Łukaszowi W. Następcy prawni Ryszarda T. pozwali Łukasza W. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przez ujawnienie w niej służebności drogowej ustanowionej przez Wiesława W. W odpowiedzi na pozew Łukasz W. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, że nabył nieruchomość korzystając z rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, wskutek czego służebność wygasła.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Od czego jest ona uzależniona?**

2. Mieszkający na stałe w USA Robert W. umówił się w 2001 r. podczas rozmowy telefonicznej ze swym zamieszkałym w Polsce bratankiem Janem K., że ten za przesyłane mu pieniądze kupi dla Roberta W. w Polsce lokal stanowiący odrębną nieruchomość. Strony ustaliły ustnie, że Jan K. będzie mógł mieszkać w nabytym lokalu wraz z rodziną do czasu, gdy Robert W. wróci do Polski. Jan K. kupił za pieniądze Roberta W. lokal na swoje nazwisko i zamieszkał w nim z rodziną. W 2018 r. Robert W. wrócił do Polski i zażądał przeniesienia na siebie własności lokalu oraz wyprowadzenia się Jana K.

**Czy istnieją prawne możliwości wyegzekwowania tego obowiązku?**

3. Robert i Joanna W. są od trzech lat małżeństwem wychowującym dwoje małoletnich dzieci Joanny W. w wieku 5 i 8 lat. Ojcem dzieci był poprzedni małżonek Joanny W., który zmarł 4 lata wcześniej. Dzieci związane są uczuciowo zarówno z matką, jak i z Robertem W. Joanna W. wystąpiła z powództwem o rozwód bez orzekania o winie, gdyż związała się uczuciowo z innym mężczyzną. W procesie rozwodowym ustalono, że między Joanną W. i Robertem W. nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia na skutek zdrady Joanny W. Robert W. nie wyraża zgody na rozwód, podnosząc, że orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z dobrem małoletnich dzieci oraz zasadami współżycia społecznego.

**Jakiej treści orzeczenie powinien wydać sąd? Proszę omówić przesłanki orzeczenia rozwodu.**



**ZESTAW NR 25**

1. Prowadzący działalność gospodarczą Paweł T. zalega ze spłatą rat obciążających go z tytułu umowy kredytowej. Bank (kredytodawca) dąży do zawarcia umowy restrukturyzującej zadłużenie i jest gotów przystać na odroczenie terminu płatności rat oraz rozłożenie ich spłaty na dłuższy okres. Strony prowadzą negocjacje w celu ugodowego załatwienia sporu, jednak bank, nie mając pewności co do rzeczywistych intencji dłużnika, pragnie uzależnić dalsze rozmowy od natychmiastowej zapłaty przynajmniej części zadłużenia. W celu zmobilizowania dłużnika bank wysłał do niego pismo, w którym dokonuje wypowiedzenia umowy kredytowej z zachowaniem terminu 30 dni, z tym zastrzeżeniem jednak, że wypowiedzenie traci moc, jeżeli przed upływem tego terminu Paweł T. spłaci co najmniej 25% zaległości.

**Oceń skuteczność złożonego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej.**

2. Marek W., będący jedynym udziałowcem spółki z o.o. prowadzącej znaną restaurację w miejscowości W., sprzedał wszystkie udziały w spółce na rzecz Tadeusza Z. W umowie zawarto postanowienie, zgodnie z którym Marek W. gwarantuje, że ani on sam, ani jego małżonka lub dzieci nie będą przez okres 2 lat od zawarcia umowy sprzedaży bezpośrednio ani pośrednio prowadzić restauracji w miejscowości W. Umowa przewidywała, że w razie naruszenia tego obowiązku Marek W. będzie zobowiązany naprawić wynikającą stąd szkodę poniesioną przez Tadeusza Z. albo przez spółkę, której udziały sprzedano. W okresie 6 miesięcy po zawarciu umowy Joanna W., małżonka Marka W., otworzyła konkurencyjny lokal, a biegły wyliczył, że z powodu prowadzenia działalności przez ten lokal spółka utraciła zysk w wysokości 100.000 zł. W związku z tym spółka wystąpiła do Marka W. z żądaniem naprawienia szkody w takiej wysokości. Marek W. oświadczył jednak, że nie zamierza płacić odszkodowania, gdyż Joanna W. otworzyła lokal bez porozumienia z nim, a poza tym spółka nie była stroną umowy sprzedaży udziałów, w której zastrzeżono zakaz konkurencji.

**Oceń zasadność roszczenia i przedstawionej argumentacji.**

3. W dniu 9 stycznia 2019 r. zmarł Robert W. W skład pasywów spadku po nim wchodziło m.in. zobowiązanie z tytułu pożyczki, którą zmarły zaciągnął u Andrzeja K. Uzgodniony termin zwrotu pożyczki upływał 31 stycznia 2019 r. W dniu 10 marca 2019 r. Andrzej K. wystąpił do sądu przeciwko córce Roberta W. i jego żonie, żądając od nich solidarnie zwrotu pożyczki wraz z odsetkami od dnia 1 lutego 2019 r. Na rozprawie w dniu 10 października 2019 r. pełnomocnik żony i córki zmarłego zażądał oddalenia powództwa, twierdząc, że Andrzej K. nie może żądać zwrotu pożyczki, gdyż ostatecznie nie wiadomo, kto jest spadkobiercą, a jedynym dowodem na to może być postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, ewentualnie notarialne poświadczenie dziedziczenia.

**Oceń zasadność roszczenia i podjętej obrony.**

**ZESTAW NR 26**

1. Piotr T. uzyskał prawomocne postanowienie sądu stwierdzające, że 12 kwietnia 2012 r. nabył przez zasiedzenie własność niezabudowanej nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości S. Sąd przyjął, że z tą chwilą upłynął dwudziestoletni termin przedawnienia, który miał zastosowanie w tym przypadku, gdyż Piotr T. wszedł w posiadanie nieruchomości w dobrej wierze. Po wydaniu postanowienia gmina S., która w księdze wieczystej była ujawniona jako właściciel nieruchomości, wystąpiła przeciwko Piotrowi T. z powództwem o wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości w okresie poprzedzającym 12 kwietnia 2012 r., podnosząc jednocześnie, że wprawdzie możliwe jest, iż Piotr T. wszedł w posiadanie nieruchomości w dobrej wierze, jednak przez większość okresu posiadania władał nią jako posiadacz w złe wierze.

**Czy roszczenie gminy jest usprawiedliwione co do zasady? Zakładając, że roszczenie takie powstało, jaki jest termin jego przedawnienia?**

2. W umowie o roboty budowlane strony zawarły postanowienie, zgodnie z którym, jeżeli opóźnienie w oddaniu obiektu wyniesie więcej niż 3 miesiące, inwestor będzie uprawniony do odstąpienia od umowy bez względu na przyczyny opóźnienia i bez względu na jakiegokolwiek inne okoliczności. Odstąpienie od umowy miało powodować, że umowa będzie uważana za niezawartą. Wykonawca popadł w opóźnienie wynoszące 4 miesiące z tego powodu, że znaczna część jego personelu przebywała na kwarantannie związanej z panującą pandemią Covid-19. Inwestor od umowy odstąpił, jednak wykonawca odmawia uznania skuteczności tego oświadczenia, powołując się na bezskuteczność postanowienia o odstąpienie ze względu na niezastrzeżenie terminu końcowego, do kiedy oświadczenie mogło zostać złożone, a także ze względu na swój brak odpowiedzialności za opóźnienie związany z wystąpieniem siły wyższej.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. W dniu 3 marca 2017 r. Robert W. wytoczył powództwo o unieważnienie małżeństwa zawartego 15 sierpnia 2016 r. z małoletnią wówczas Joanną W. W uzasadnieniu stwierdził, że w chwili wydania postanowienia zezwalającego na zawarcie małżeństwa Joanna W. nie miała ukończonych 16 lat, gdyż urodziła się 31 lipca 2000 r., a postanowienie wydano 15 lipca 2016 r. Joanna W. uznała powództwo i twierdzi, że ze względu na niezgodność charakterów nie wyobraża sobie kontynuowania małżeństwa z powodów, a aktualnie jest w ciąży z innym mężczyzną.

**Jakie powinno być rozstrzygnięcie sądu?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 27

1. Robert W. zażądał od Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego w W. złożenia oświadczenia o przeproszeniu na łamach lokalnej prasy oraz zapłaty kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dobra osobistego w postaci swobody sumienia. Roszczenia zostały sformułowane w związku z udzieleniem Robertowi W. sakramentu namaszczenia chorych podczas leczenia w szpitalu prowadzonym przez pozwanego. Udzielenie sakramentu nastąpiło wbrew woli powoda, gdyż jest on niewierzący i bez jego wiedzy, gdy był w stanie śpiączki farmakologicznej. Robert W. dowiedział się o udzieleniu mu sakramentu 6 miesięcy po opuszczeniu szpitala podczas przeglądania dokumentacji medycznej. Jak twierdzi, doznał wówczas szoku, załamania nerwowego, pogorszył się jego stan psychiczny i fizyczny.

**Oceń zasadność roszczeń powoda. Jakie roszczenia przysługują w związku z naruszeniem dóbr osobistych i jakie są ich przesłanki?**

2. Marek W. kupił od swojego sąsiada Joachima R. używaną wieżę stereo, która została mu wydana. Trzy miesiące później, podczas rozmowy z Magdaleną R., żoną Joachima R., Marek W. dowiedział się, że wieża stereo została nabyta przez nią jeszcze przed ślubem i stanowiła jej majątek osobisty. Magdalena R. nie wyrażała zgody na to, by mąż sprzedawał jej rzeczy, ale skoro do transakcji doszło, to nie będzie domagała się zwrotu. Dwa miesiące później Marek W. posprzeczał się z sąsiadami i popadł w tarapaty finansowe, w związku z czym oświadczył, że odstępuje od umowy z powodu wady prawnej sprzedanej rzeczy i żąda zwrotu ceny. Joachim R. i Magdalena R. odmawiają zwrotu ceny, twierdząc, że Marek W. skutecznie nabył wieżę na podstawie przepisów o nabyciu własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego i w związku z tym wieża nie ma wad prawnych.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów przesłanki odpowiedzialności z tytułu rękojmi oraz przesłanki nabycia własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego.**

3. Robert W. był członkiem zarządu spółki z o.o. Wierzyciele spółki uzyskali przeciwko niej tytuł wykonawczy, lecz z uwagi na brak jakichkolwiek składników majątkowych egzekucja okazała się bezskuteczna. W toku postępowania egzekucyjnego przeciwko spółce Robert W. zmarł. W związku z tym wierzyciele wystąpili o zapłatę należności przeciwko jego spadkobiercom ustawowym, żądając od nich zapłaty solidarnej.

**Czy powództwo może zostać uwzględnione co do zasady? Czy usprawiedliwione jest żądanie zasądzenia należności solidarnie?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 28

1. Właściciel nieruchomości gruntowej Piotr T. wniósł o stwierdzenie zasiedzenia służebności drogowej obciążającej nieruchomość sąsiednią, która stanowi własność Joanny T. W toku postępowania zostało ustalone, że Piotr T. i jego poprzednicy prawni korzystają od ponad 30 lat z drogi położonej na nieruchomości Joanny T. Droga ta powstała w nieustalonych okolicznościach w przeszłości, a drewniany mostek nad rowem melioracyjnym, konieczny do korzystania z drogi, został wykonany przez poprzedników prawnych Joanny T. Droga ma nawierzchnię zwirową, która była w razie potrzeby uzupełniana przez poprzedników prawnych Piotra T. Dokonywali oni również remontów mostku.

**Oceń zasadność wniosku o zasiedzenie służebności.**

2. W umowie zawartej w formie aktu notarialnego Adam W. darował swojej kuzynce Justynie R. nieruchomość zabudowaną domem jednorodzinnym. Podczas sporządzania aktu notarialnego notariusz poinformował strony, że przysługuje im zwolnienie podatkowe i nie pobrał podatku od spadków i darowizn należnego od transakcji. Po upływie 3 miesięcy od zawarcia umowy naczelnik Urzędu Skarbowego w L. orzekł o odpowiedzialności podatkowej płatnika (notariusza) w związku z niepobraniem podatku od przedmiotowej darowizny oraz określił wysokość zobowiązania podatkowego w podatku od darowizn. Podatek został ściągnięty od notariusza w postępowaniu egzekucyjnym. Notariusz żąda zwrotu kwoty podatku od Justyny R., która jednak odmawia, twierdząc, że strony nie zdecydowałyby się na zawarcie umowy darowizny, gdyby wiedziały, że jej zawarcie jest związane z koniecznością uiszczenia podatku.

**Czy w okolicznościach sprawy żądanie notariusza jest uzasadnione? Jakie są jego możliwe podstawy prawne? Jakie są podstawy prawne odpowiedzialności odszkodowawczej notariusza wobec stron czynności?**

3. Robert W. pozostaje w związku małżeńskim z Joanną W. Ponieważ małżonek często spożywał alkohol z kolegami, a uzyskiwanych zarobków nie przeznaczał na utrzymanie rodziny, Joanna W. uzyskała postanowienie sądu nakazujące, by wynagrodzenie za pracę należne Robertowi W. było wypłacane w 80% do jej rąk. Joanna W. uzyskała również informację, że Robert W. ma uzyskać wysokie odszkodowanie od Skarbu Państwa za bezprawne wywłaszczenie nieruchomości, która należała do jego rodziców. Obawiając się, że nieodpowiedzialny małżonek, może otrzymaną kwotę spożytkować w nieracjonalny sposób, Joanna W. wystąpiła z wnioskiem do sądu, aby również to odszkodowanie zostało wypłacone do jej rąk.

**Czy sąd powinien przychylić się do wniosku Joanny W? Jakie są przesłanki nakazania wypłacania należności do rąk współmałżonka?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 29

1. Rolnik indywidualny Jakub Z. zawarł z przedsiębiorcą budowlanym umowę, w której zlecił wybudowanie budynku gospodarczo-magazynowego i drogi dojazdowej. W dniu 23 lipca 2013 r. strony dokonały odbioru budynku, a we wrześniu 2013 r. została wykryta wada w postaci zarysowywania się ścian budynku, będąca skutkiem jego wadliwego wykonania. W dniu 5 października 2013 r. strony protokolarnie ustaliły istnienie wady, jednak nie została ona usunięta przez wykonawcę. Biegły z zakresu prac budowlanych wycenił koszty usunięcia wady na 60.000 zł. W dniu 5 kwietnia 2017 r. Jakub Z. wystąpił przeciwko wykonawcy z pozwem o zapłatę odszkodowania w wysokości 60.000 zł. Wykonawca powołał się na przedawnienie roszczenia jako związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Jakub Z. uważa ten zarzut za niezasadny, gdyż jest rolnikiem indywidualnym, a nie przedsiębiorcą. Poza tym podnosi, że nawet w razie uznania go za przedsiębiorcę, jest nim tylko w zakresie produkcji rolnej i hodowlanej, a zlecenie budowy budynków nie wchodzi w zakres jego działalności gospodarczej.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Jakie są terminy przedawnienia roszczeń z zawartej umowy?**

2. Strony umowy najmu powierzchni w budynku biurowym położonym w Warszawie postanowiły, że umowa jest zawarta na czas oznaczony i co do zasady każda z nich może ją wypowiedzieć bez podania przyczyn, z tym że termin wypowiedzenia dla najemcy wynosi 3 miesiące, a dla wynajmującego sześć miesięcy. Jednocześnie strony postanowiły, że wynajmujący nie może złożyć oświadczenia o wypowiedzeniu przez okres pierwszych 5 lat obowiązywania stosunku najmu. Najemca mógł w tym czasie złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu, z tym że jego skuteczność była uzależniona od jednoczesnej zapłaty kwoty 100.000 zł, tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów adaptacji wynajmowanej powierzchni dla potrzeb powierzchni, które poniósł wynajmujący.

**Oceń skuteczność postanowień umowy. Omów zasady wypowiedzania umów najmu zawartych na czas oznaczony i nieoznaczony.**

3. Wobec tego, że prawo użytkowania wieczystego wygasło z dniem 5 listopada 2015 r., w dniu 10 stycznia 2015 r. użytkownik wieczysty wystosował do gminy T. (właściciela nieruchomości) żądanie przedłużenia prawa na kolejny okres. Początkowo użytkownik wieczysty nie otrzymał żadnej odpowiedzi, a na ponaglenie wysłane w czerwcu 2015 r. gmina odpowiedziała, że kwestia przedłużenia użytkowania wieczystego jest przedmiotem analiz prawnych. Następnie, w grudniu 2015 r. gmina wezwała użytkownika wieczystego do wydania nieruchomości, twierdząc, że użytkowanie wieczyste wygasło, wobec czego nie jest możliwe jego przedłużenie.

**Oceń zasadność stanowiska gminy. Jakich czynności trzeba dokonać, aby zapobiec wygaśnięciu użytkowania wieczystego?**

# PRAWO CYWILNE, RODZINNE I OPIEKUŃCZE

## ZESTAW NR 30

1. Skarb Państwa został wpisany – na podstawie decyzji nacjonalizacyjnej – jako właściciel w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości gruntowej. Następnie oddał tę nieruchomość w użytkowanie wieczyste małżonkom Jackowi i Joannie T., którzy również uzyskali stosowny wpis w księdze wieczystej. Jacek i Joanna T. zbyli prawo użytkowania wieczystego oraz prawo własności wybudowanego w międzyczasie na nieruchomości budynku na rzecz Romualda W. Po dokonaniu transakcji doszło do stwierdzenia nieważności decyzji nacjonalizacyjnej, a Wiktor W. jako spadkobierca poprzedniego właściciela nieruchomości wystąpił z powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej, żądając wykreślenia Skarbu Państwa jako właściciela, wykreślenia wpisu o oddaniu nieruchomości w użytkowanie wieczyste, a także wykreślenia użytkownika wieczystego i wpisania siebie jako jedynego właściciela nieruchomości. Romuald W. wnosi o oddalenie powództwa, podnosząc, że prawo użytkowania wieczystego wraz z własnością budynków nabył na podstawie rękopisów wiary publicznej ksiąg wieczystych.

**Ocen zasadność stanowisk stron.**

2. Jakub R. na stałe zamieszkuje wraz ze swoją rodziną w USA. W dniu 10 stycznia 2010 r. wracał do USA drogą lotniczą po spędzonych w Polsce świątach. Odlot miał nastąpić z Portu Lotniczego w W. Przed odprawą, którą przeszedł normalnie i bez zakłóceń, Jakub R. spożył w hali przeznaczonej dla pasażerów jedno piwo. Następnie wraz z innymi pasażerami został odwieziony autobusem na stanowisko, na którym oczekiwał samolot. Z autobusu powód wyszedł bez żadnych zakłóceń, jednak podczas przejścia do trapu stanowiącego wejście do samolotu poślizgnął się na częściowo oszronionej płycie lotniska i złamał nogę, w związku z czym nie mógł kontynuować podróży. Jakub R. domaga się od zarządcy portu lotniczego zwrotu kosztów leczenia, zwrotu utraconych zarobków za czas leczenia, a także zwrotu kosztów biletu.

**Oceń zasadność żądania. Na jakiej zasadzie może odpowiadać zarządca portu lotniczego w przedstawionym stanie faktycznym?**

3. Joanna i Robert W. zawarli przed duchownym Kościoła rzymskokatolickiego małżeństwo wyznaniowe, oświadczając, że pragną również zawrzeć związek małżeński podlegający prawu polskiemu. Dwa tygodnie po zawarciu małżeństwa małżonkowie kupili samochód, przeznaczając na to środki uzyskane z prezentów ślubnych, a po upływie 6 miesięcy Joanna W. urodziła córkę. Gdy następnie zgłosili się do właściwego urzędu stanu cywilnego po odpisy aktu małżeństwa, okazało się, że duchowny nie przesłał kierownikowi USC zaświadczenia stwierdzającego złożenie przed nim oświadczeń woli zawarcia małżeństwa, akt małżeństwa nie został zatem sporządzony.

**Proszę rozważyć skutki nieprzesłania przez duchownego zaświadczenia.**

**ZESTAW NR 31**

1. Znana aktorka Joanna W. udzieliła wywiadu pismu ilustrowanemu wydawanemu przez wydawcę XYZ. Podczas wywiadu obecny był fotograf pisma, który wykonywał zdjęcia Joanny W. mające stanowić ilustrację wywiadu. Joanna W. wyraziła zgodę na wykonywanie zdjęć, pozowała do nich, a następnie z kilkudziesięciu wykonanych zdjęć wybrała kilka, które miały stanowić ilustrację do przeprowadzonego wywiadu. W celu zareklamowania pisma i wywiadu wydawca umieścił wielkoformatowe wizerunki Joanny W. na wiatach przystankowych oraz na billboardach, przy czym w tym celu wykorzystane zostały zarówno fotografie zaaprobowane przez aktorkę, jak i inne – wykonane przez fotografa podczas wywiadu. Joanna W. wystąpiła przeciwko wydawcy z roszczeniem o zadośćuczynienie, twierdząc, że zgadzała się na zilustrowanie wywiadu konkretnymi, wybranymi przez siebie fotografiami, ale nie na wielkoformatową reklamę pisma.

**Oceń zasadność roszczenia oraz podstawy prawne i przesłanki ochrony prawa do wizerunku.**

2. Krystyna W. darowała swojej córce Joannie W. oraz jej mężowi Piotrowi W. nieruchomość gruntową zabudowaną domem jednorodzinnym, z zastrzeżeniem, że przedmiot darowizny ma wejść do majątku wspólnego. Małżonkowie zamieszkali w дарowanym domu i uczynili sobie z niego centrum życiowe. Piotr R. prowadził działalność gospodarczą, w ramach której zaciągnął kredyt inwestycyjny. Po kilku latach od dokonania darowizny przychody z prowadzenia działalności drastycznie spadły i Piotr przestał spłacać należności z tytułu kredytu. Krystyna W. w zwykłej formie pisemnej oświadczyła małżonkom Joannie i Piotrowi W., że odwołuje dokonaną darowiznę, gdyż Piotr W. obraził ją w rozmowie, a małżonkowie zerwali z nią kontakty rodzinne. Krystyna W. zażądała zwrotnego przeniesienia na nią własności дарowanej nieruchomości, co małżonkowie dobrowolnie uczynili umową zawartą w formie aktu notarialnego. Bank wystąpił w stosunku do Krystyny W. z powództwem o uznanie za bezskuteczną dokonanej czynności powrotnego przeniesienia własności nieruchomości.

**Oceń zasadność roszczenia banku. Omów przesłanki i skutki odwołania darowizny oraz przesłanki roszczenia pauliańskiego. Jakie czynności prawne można zaskarżyć skargą pauliańską?**

3. Znajdując się w terminalnym stadium choroby nowotworowej i nie będąc w stanie pisać, Krystyna F. sporządziła testament ustny, w którym oświadczyła, że do spadku powołuje w całości Fundację Pomocy Bezdomnym Zwierzętom oraz wydziedzicza dwoje swoich dzieci Joannę W. i Michała F. z powodu niepodtrzymywania przez nich więzi rodzinnych z matką. Kilka dni później Krystyna F. zmarła. Joanna W. i Michał F. kwestionują skuteczność sporządzonego testamentu, gdyż jednym ze świadków był Michał R. – członek zarząd powołanej do spadku Fundacji.

**Oceń skuteczność podniesionego zarzutu. Jakie są przesłanki skuteczności testamentu ustnego? Kto może być świadkiem testamentu? Jakie są skutki wystąpienia w charakterze świadka osoby do tego niezdatnej? Jakie są przesłanki wydziedziczenia?**

**ZESTAW NR 32**

1. Prawo użytkowania wieczystego nieruchomości zabudowanej domem jednorodinnym wygasało 20 lipca 2018 r. Właścicielem gruntu była gmina M., a jego użytkownikiem wieczystym i właścicielem budynku Joanna W., która powzięła wiadomość, że gmina, powołując się na ważny interes społeczny, odmówiła przedłużenia prawa użytkowania wieczystego w stosunku do sąsiednich nieruchomości. W związku z tym, po uzyskaniu odpowiednich prawem zaświadczeń, Joanna W. aktem notarialnym dokonała wyodrębnienia w stanowiącym jej własność domu dwóch samodzielnych lokali mieszkalnych i ustanowiła własność tych lokali dla siebie. Joanna W. uzyskała również związane z tym wpisy w księgach wieczystych.

**W jaki sposób wyodrębnienie lokali mieszkalnych wpłynęło na czas trwania użytkowania wieczystego w świetle orzecznictwa? Czy ma tu znaczenie chwila wpisu do ksiąg wieczystych?**

2. Uzależniony od narkotyków Marek M., syn Katarzyny M., nałogowo zażywał m.in. heroinę. W lutym 2018 r., 30 minut przed zamknięciem centrum handlowego XYZ, Marek M. udał się do znajdującej się tam toalety i wstrzyknął sobie dawkę narkotyku. Podmiot prowadzący centrum handlowe był związany ze spółką ABC umową o ochronę mienia. Do obowiązków spółki ABC należało m.in. kontrolowanie wszystkich toalet na 10 minut przed zamknięciem centrum. Tego dnia pracownik ABC zaniedbał jednak wykonania swoich obowiązków i nie skontrolował toalet. Marek M. zmarł wskutek wstrzyknięcia heroiny, a jego zwłoki zostały odnalezione dopiero w poniedziałek po weekendzie. Katarzyna M. zażądała od spółki ABC zapłaty zadośćuczynienia z tytułu śmierci osoby najbliższej, przy czym w toku postępowania dowodowego zostało wykazane, że gdyby pracownik ochrony dopełnił swoich obowiązków i Marek M. zostałby odnaleziony bezpośrednio po wstrzyknięciu heroiny, istniały znaczne szanse na uratowanie mu życia. Spółka ABC broni się zarzutem, że nie obciążał jej żaden obowiązek wobec Marka M. ani Katarzyny M.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Joanna W. i Robert W. pozostawali w ustroju majątkowej wspólności małżeńskiej. W okresie od 1 września 2010 r. do 1 października 2015 r. Robert W. wykonywał działalność gospodarczą jako agent ubezpieczeniowy ubezpieczyciela XYZ. W toku tej działalności powstało zadłużenie Roberta W. wobec ubezpieczyciela w wysokości 100.000 z tytułu pobranej i nieodprowadzonej składki ubezpieczeniowej. Z powodu istnienia zaległości ubezpieczyciel wypowiedział umowę agencyjną, następnie jednak nawiązał współpracę z Joanną W. jako swoim agentem. Strony traktowały działalność Joanny W. jako kontynuację działalności prowadzonej przez Roberta W. W toku wykonywania umowy agencyjnej powstała wierzytelność Joanny W. w stosunku do ubezpieczyciela w wysokości 50.000 zł z tytułu prowizji. Ubezpieczyciel oświadczył, że potrąca tę wierzytelność z wierzytelnością, która przysługiwała mu w stosunku do Roberta W. Joanna W. nie akceptuje złożonego oświadczenia.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**



**ZESTAW NR 33**

1. W czasie spotkania z potencjalnymi wyborcami znany polityk Krystian W. stwierdził, że niezbędne jest przeprowadzenie głębokiej reformy zawodów prawniczych, gdyż „jak powszechnie wiadomo, adwokaci postępują nieetycznie, oszukują swoich klientów i ukrywają przychody przed urzędami skarbowymi”. Wypowiedzią tą poczuł się dotknięty adwokat Janusz W., dziekan okręgowej izby adwokackiej w J., który wystąpił z powództwem o przeproszenie go na łamach prasy codziennej oraz o zapłatę kwoty 10.000 zł na cel społeczny.

**Oceń zasadność żądania.**

2. Spółka XYZ prowadziła stację paliw przy drodze szybkiego ruchu. Spółka ABC powzięła zamiar wybudowania konkurencyjnej stacji na 2 km przed stacją spółki XYZ, jednak ze względu na konieczność zachowania parametrów drogi szybkiego ruchu oraz bezpieczeństwo jej użytkowników obowiązujące przepisy przewidywały, że odległość pomiędzy zjazdami z drogi musi wynosić co najmniej 5 km. Pomimo to przedstawiciele gminy M. wydali odpowiednie decyzje administracyjne umożliwiające spółce ABC budowę stacji w planowanym miejscu i stacja taka w rzeczywistości powstała. W późniejszym postępowaniu ustalone zostało, że do wydania decyzji doszło z naruszeniem prawa, jednak nie stwierdzono ich nieważności, gdyż wywołały one nieodwracalne skutki prawne. Ponieważ z tytułu zlokalizowania konkurencyjnej stacji paliw spółka XYZ traci rocznie około 100.000 zł dochodu, wystąpiła ona z roszczeniem odszkodowawczym w stosunku do gminy M. z tytułu wydania niezgodnej z prawem decyzji administracyjnej. Gmina M. broni się zarzutem, zgodnie z którym do naruszenia prawa wprowadzić doszło, jednak przepisy odnoszące się do lokalizacji stacji paliw nie mają na celu ochrony właścicieli stacji przed konkurencją.

**Oceń zasadność argumentacji stron. Jakie czynniki mogą mieć wpływ na ocenę tej zasadności? W przypadku uznania, że roszczenie spółki XYZ jest usprawiedliwione co do zasady, przez jaki okres Gmina M. będzie zobowiązana wypłacać jej odszkodowanie?**

3. Jarosław D. miał dwoje dzieci: Jacka D. oraz Joannę W. W własnoręcznie sporządzonym testamencie do całości spadku powołał Jacka D., którego jednocześnie zobowiązał do przeniesienia na rzecz swojej siostry własności nieruchomości gruntowej zabudowanej domem jednorodzinny albo do zapłaty kwoty odpowiadającej wartości tej nieruchomości, jaką wyliczy rzeczoznawca majątkowy z dziedziny szacowania nieruchomości.

**Oceń skuteczność postanowień testamentu i dokonanego zapisu. Komu przysługuje prawo dokonania wyboru przedmiotu świadczenia? Czy zapis tej treści mógłby zostać sformułowany jako zapis windykacyjny? Omów różnice między zapisem zwykłym a zapisem windykacyjnym.**

**ZESTAW NR 34**

1. Oddany w użytkowanie wieczyste grunt był zabudowany trzema budynkami stanowiącymi odrębne przedmioty własności. W umowie sprzedaży prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynków zawartej między Joanną W. a Robertem M. strony przewidziały przeniesienie prawa użytkowania wieczystego oraz własności dwóch budynków, pomijając trzeci z nich.

**Czy zawarta umowa jest skuteczna? Od czego to zależy w świetle orzecznictwa?**

2. Joanna W. wykonywała czynności agencyjne na rzecz ubezpieczyciela XYZ na zasadzie wyłączności. Za jej pośrednictwem Robert K. zawarł z ubezpieczycielem umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Po jakimś czasie od zawarcia umowy Joanna W. skontaktowała się z Robertem K., oznajmiając mu, że istnieje możliwość dokonania nowej, bardzo korzystnej inwestycji dla stałych klientów, jednak konieczne jest szybkie podjęcie decyzji i niezwłoczna wpłata kwoty 100.000 zł, gdyż oferta jest ograniczona czasowo. Robert K. wpłacił pieniądze na rachunek Joanny W., sądząc, że zawarcie umowy zostanie potwierdzone odpowiednimi dokumentami w przyszłości, co jednak nie nastąpiło. Joanna W. przywłaszczyła sobie kwotę wpłaconą przez Roberta K., jak również przez kilku innych klientów, którym złożyła podobną propozycję, za co została skazana prawomocnym wyrokiem sądu. Robert K. zwrócił się do ubezpieczyciela o zwrot wpłaconej kwoty tytułem naprawienia szkody. Ubezpieczyciel odmówił, twierdząc że nie może ponosić odpowiedzialność za przestępczą działalność Joanny W.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów podstawy odpowiedzialności ubezpieczyciela za agenta ubezpieczeniowego.**

3. Robert W. złożył przed notariuszem oświadczenie w formie aktu notarialnego, w którym odrzucił spadek po swoim zmarłym ojcu Piotrze W. Decyzja Roberta W. wynikała stąd, że w skład spadku nie wchodziły prawie żadne aktywa, natomiast przed śmiercią Piotr W. był bardzo zadłużony i pozostawało jasne, że wysokość zadłużenia przekracza wartość stanu czynnego spadku. Jednocześnie notariusz odmówił sporządzenia aktu notarialnego, w którym Robert W. i Joanna W. chcieli złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku po Piotrze W. w imieniu ich małoletniego syna Jakuba W. Odmowę dokonania czynności notariusz umotywował brakiem zezwolenia sądu na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka.

**Oceń stanowisko notariusza. Omów zasady zarządu majątkiem dziecka przez rodziców.**

**ZESTAW NR 35**

1. Sąd rozwiązał przez rozwód małżeństwo Roberta W. z Joanną W. z jej wyłącznej winy związanej z tym, że Joanna W. dopuszczała się wielokrotnych zdrad małżeńskich z przyjacielem Roberta W. – Markiem P. Na jaw wyszło również, że urodzone w czasie trwania małżeństwa dzieci nie są biologicznymi dziećmi Roberta W., co zostało potwierdzone orzeczeniami sądu o zaprzeczeniu ojcostwa. Robert W. wystąpił przeciwko Joannie W. oraz Markowi P. z żądaniem przeproszenia go z tytułu naruszenia jego dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej oraz żądaniem solidarnej zapłaty zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł.

**Oceń zasadność wystosowanego żądania.**

2. Gmina W. zleciła budowę hali sportowej spółce XYZ jako generalnemu wykonawcy. Spółka zgłosiła Gminie zakres robót, który wykonywać ma podwykonawca Robert W., a dodatkowo przedstawiła projekt umowy z tym podwykonawcą. W odpowiedzi Gmina przesłała pismo, w którym jej upoważniony przedstawiciel oświadczył, że Gmina aprobuje zawarcie umowy z podwykonawcą. Spółka XYZ nie zapłaciła wynagrodzenia należnego podwykonawcy, a ten zwrócił się o jego zapłatę do Gminy. W odpowiedzi przedstawiciel Gminy oświadczył, że potrąca z należnego wynagrodzenia kwotę kar umownych, jakie na podstawie umowy z generalnym wykonawcą podwykonawca powinien zapłacić z tytułu zwłoki w wykonaniu prac.

**Omów problematykę odpowiedzialności inwestora za zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcy. Czy przedstawiony zarzut potrącenia jest skuteczny?**

3. Mirosław W. w testamencie notarialnym powołał do całości spadku swoich dwóch synów Jakuba W i Krystiana W. Jednocześnie spadkodawca nałożył na Krystiana W. polecenie wybudowania pomnika granitowego na grobie Mirosława W. Po śmierci ojca Krystian W. nie wybudował pomnika, a zamiast niego uczynił to jego brat Jakub W., który domaga się od Krystiana W. zwrotu kosztów budowy wraz z odsetkami.

**Oceń zasadność roszczenia. Na jakiej podstawie prawnej mogłoby być oparte? Omów zasady wykonania polecenia. Kto może żądać jego wykonania i jakie są zasady odpowiedzialności osoby obciążonej poleceniem?**

**ZESTAW 36**

1. W umowie sprzedaży nieruchomości, wywołującej zgodnie z zamierzeniem stron, skutek zobowiązująco-rozporządzający, zastrzeżono, że jeżeli w terminie roku od dnia zawarcia umowy nie zostanie uiszczona pozostała do zapłaty część ceny, sprzedawca (spółka S.) ma prawo w terminie kolejnego miesiąca odstąpić od umowy sprzedaży, co skutkować będzie uznaniem umowy za niezawartą i automatycznym powrotem własności do sprzedawcy.

**Ocen skuteczność wymienionego zastrzeżenia umownego. W jaki sposób wpływa ono na skuteczność umowy? Od czego to zależy?**

2. Spółka XYZ jako wykonawca była związana z Gminą M. umową o roboty budowlane. Umowa przewidywała, że należność zostanie zapłacona w całości po wykonaniu wszystkich przewidzianych prac, z tym że w trakcie ich wykonywania spółka mogła otrzymywać wynagrodzenie odpowiadające poszczególnym ukończonym etapom. Przesłanką płatności zarówno wynagrodzenia częściowego, jak i wynagrodzenia końcowego należnego za całość prac było wcześniejsze wystawienie prawidłowej faktury z trzydziestodniowym terminem płatności. Spółka XYZ zakupiła materiały niezbędne do wykonania prac od spółki ABC. Ponieważ jednak spółka XYZ nie była w stanie uiszczyć ceny, strony umowy sprzedaży zawarły 1 grudnia 2017 r. umowę przelewu wierzytelności służącej spółce XYZ w stosunku do Gminy M. – do wysokości należnej ceny. Zawarcie umowy przelewu nastąpiło 1 grudnia 2018 r., a 3 grudnia 2018 r. Gmina została zawiadomiona o dokonaniu cesji, z zastrzeżeniem, że kwota objęta przelewem zostanie uiszczona z najbliższej faktury. Faktura taka została wystawiona 2 stycznia 2019 r., jednak Gmina M. odmówiła zapłaty na rzecz spółki ABC, uzasadniając, że 15 stycznia 2019 r. całość kwoty przypadającej do zapłaty została zajęta przez komornika egzekwującego należność od spółki XYZ jako dłużnika.

**Oceń zasadność stanowiska Gminy. Omów problematykę przelewu wierzytelności przyszłej.**

3. Rozwiązując przez rozwód małżeństwo Joanny W. i Roberta W., sąd orzekł o sposobie korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania, którym był stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny należący do majątku osobistego Joanny W. Osiemnaście miesięcy po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego Joanna W. wystąpiła o eksmisję Roberta W., gdyż ten nie stara się znaleźć sobie samodzielnego mieszkania, nie pracuje, a ze względu na tryb życia jest bardzo uciążliwym współlokatorem. Robert W. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, że ze względu na treść wyroku rozwodowego ma nieograniczone w czasie prawo korzystania ze mieszkania Joanny W.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

**ZESTAW 37**

1. Krystian R. wystąpił przeciwko spółce XYZ będącej wydawcą ogólnopolskiego dziennika "K" z żądaniem złożenia oświadczenia o przeproszeniu oraz zapłaty zadośćuczynienia. Podstawą faktyczną żądania było opublikowanie w dzienniku artykułu zatytułowanego „Skazany za pedofilię dyrektorem szkoły”. Krystian R. argumentował, że rzeczywiście w przeszłości był skazany za obcowanie płciowe z małoletnim, jednak odbył w całości orzeczoną karę i skazanie uległo już zatarciu, w związku z czym obecnie musi być uważany za osobę niekaraną, co oznacza, że ujawnienie tych informacji narusza jego dobra osobiste.

**Oceń zasadność przedstawionego stanowiska.**

2. Spółka XYZ zaciągnęła pożyczkę w wysokości 2.000.000 zł od spółki ABC, przy czym termin spłaty został oznaczony na 1 października 2013 r. Poręczycielami udzielonej pożyczki byli Joanna W. i Robert W., członkowie zarządu spółki XYZ. Strony postanowiły, że poręczenie jest udzielone do kwoty 2.000.000 zł i jest ważne do 30 września 2014 r. Spółka XYZ nie spłaciła pożyczki w terminie, a 31 marca 2014 r. ogłoszono jej upadłość. Spółka ABC wystąpiła 30 czerwca 2014 r. z powództwem przeciwko poręczycielom, a 31 sierpnia 2014 r. sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. We wniesionym 29 września 2014 r. sprzeciwie pozwani przedstawili zarzut, że 30 września 2014 r. wygasa ich odpowiedzialność z tytułu poręczenia, a do tego czasu sąd nie zdoła wydać wyroku, przy konieczności jest wzięciu pod uwagę stanu istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy.

**Oceń zasadność przedstawionej argumentacji.**

3. Stanisław L. sporządził testament notarialny, w którym jako jedyne spadkobiercę powołał kuzynkę Joannę W., pomijając swoje córki Reginę L. i Ronaldę J. W toku postępowania z wniosku Joanny W. o nabycie spadku córki zmarłego podniosły, że widziały, jak Stanisław L. drze wypis aktu notarialnego zawierającego testament. Zdaniem córek zmarłego w ten sposób doszło do odwołania testamentu, a sąd powinien stwierdzić nabycie spadku na podstawie ustawy.

**Oceń poprawność przedstawionej argumentacji. W jaki sposób może nastąpić odwołanie testamentu?**

**ZESTAW 38**

1. Prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej wygasło 1 grudnia 2018 r. Użytkownik wieczysty Joanna W. wystąpiła w październiku 2018 r. do właściciela gruntu – gminy M. z wnioskiem o przedłużenie użytkowania wieczystego. W odpowiedzi przedstawiciel gminy wyraził zgodę na przedłużenie, jednak termin sporządzenia odpowiedniego aktu notarialnego został wyznaczony dopiero na 15 grudnia 2018 r. W tym dniu notariusz odmówił sporządzenia aktu, podnosząc, że użytkowanie wieczyste wygasło 1 grudnia 2018 r., w związku z czym nie jest możliwe jego przedłużenie.

**Oceń zasadność stanowiska notariusza.**

2. Robert W., objęty obowiązkową kwarantanną z powodu pandemii COVID-19, złamał jej zasady i udał się do kawiarni znanej sieci XYZ. Przeprowadzone po dwóch daniach badania wykazały, że Robert W. był zakażony koronawirusem, a podczas swojej wizyty zakaził dwie osoby z personelu kawiarni oraz dwóch klientów. Jeden z zakażonych członków personelu miał kontakt i zakaził kierowcę dokonującego dostaw do różnych kawiarni sieci XYZ, a ten z kolei spowodował zakażenie członków personelu innych kawiarni. W rezultacie konieczne było zamknięcie wszystkich kawiarni sieci XYZ, a prowadząca je spółka w związku z tym utraciła dochód w wysokości 12.000.000. O zapłatę odszkodowania w tej wysokości spółka zwróciła się do Roberta W.

**Oceń zasadność roszczenia. Omów koncepcję związku przyczynowego w prawie polskim.**

3. Joanna W. wystąpiła przeciwko swojemu mężowi Robertowi W. z powództwem o alimenty. W pozwie podniosła, że ze względu na zaawansowaną ciążę nie jest w stanie podjąć pracy zarobkowej, pozwany natomiast osiąga wysokie dochody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Robert W. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, że pozostaje w separacji faktycznej z żoną od ponad 2 lat. Żona żyje w związku nieformalnym z innym mężczyzną, z którym jest w ciąży, a konkubent żony, mimo możliwości podjęcia pracy zarobkowej, nie jest tym zainteresowany.

**Oceń zasadność żądania. Jakie przepisy należy zastosować w tym przypadku?**

**ZESTAW 39**

1. W wyniku zaniedbań, których podczas porodu dopuścił się personel medyczny szpitala, doszło do długotrwałego i ciężkiego niedotlenienia płodu, w związku z czym Robert W. urodził się w bardzo ciężkim stanie. Stwierdzono u niego trwałe neurologiczne uszczerbek na zdrowiu w rozmiarze 100% oraz ciężką postać dziecięcego porażenia mózgowego. Towarzyszy temu znaczne upośledzenie rozwoju psychicznego oraz padaczka objawowa. Z Robertem W. nie ma kontaktu słownego, nawiązuje on wyłącznie kontakt wzrokowy, nie zgłasza żadnych potrzeb, również fizjologicznych. Na podstawie prawomocnego wyroku sądu Robert W. uzyskał od podmiotu prowadzącego szpital świadczenia w postaci zadośćuczynienia oraz renty. O zapłatę zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jej własnego dobra osobistego wystąpiła również matka Roberta W., która naruszenia tego upatruje w niemożność nawiązania z synem typowej więzi rodzinnej.

**Oceń zasadność żądania matki Roberta W. Omów ewolucję orzecznictwa Sądu Najwyższego w odniesieniu do więzi rodzinnej jako dobra osobistego.**

2. Robert W. wspólnie ze swoim kolegą Jarosławem G. spożywał alkohol, po czym obaj wsiedli do samochodu będącego własnością Jarosława W. i przez niego kierowanego. W trakcie jazdy Jarosław G. nie zapanował nad pojazdem i uderzył w przydrożne drzewo. W wyniku wypadku obaj panowie doznali poważnych obrażeń. Jarosław G. został skazany prawomocnym wyrokiem karnym za przestępstwo naruszenia w stanie nietrzeźwości zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym i spowodowania wypadku, w którym inna osoba doznała ciężkich obrażeń ciała. Robert W. poniósł wysokie koszty leczenia, które jedynie częściowo zostały pokryte w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, przez 9 miesięcy nie mógł wykonywać żadnej pracy zarobkowej, a po tym okresie jest w stanie podejmować jedynie zajęcia płatne niższe niż wykonywane przed wypadkiem. Jarosław G. nie zawarł umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy, nie posiada żadnego majątku i utrzymuje się z prac dorywczych.

**Wobec kogo Robert W. może żądać naprawienia szkody? Z jakimi roszczeniami może wystąpić? Czy może żądać naprawienia szkody w całości?**

3. W postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, które toczyło się na wniosek wierzyciela zmarłego Piotra W., wnioskodawca zażądał stwierdzenia, że spadek nabył małoletni Jakub W. Małoletni, reprezentowany w postępowaniu przez swoją matkę, argumentuje, że złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku. Wprawdzie złożenie oświadczenia nastąpiło po upływie 9 miesięcy od chwili śmierci spadkodawcy (o której rodzice Jakuba W. dowiedzieli się niezwłocznie), jednak nie było możliwe złożenie oświadczenia w terminie przewidzianym w Kodeksie cywilnym, gdyż trwało jeszcze wówczas postępowanie o zezwolenie rodzicom małoletniego na złożenie w jego imieniu oświadczenia o odrzuceniu spadku.

**Oceń zasadność argumentacji małoletniego. Omów problematykę terminu na złożenie oświadczenia o stwierdzeniu nabycia spadku oraz zasady reprezentacji małoletniego przez rodziców.**

**ZESTAW 40**

1. Notariusz odmówił sporządzenia aktu notarialnego, w którym Henryk J. chciał zrzec się przysługującego mu prawa użytkowania wieczystego. Zdaniem notariusza zrzeczenia się jest możliwe wyłącznie w przypadkach przewidzianych w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Po upływie miesiąca Henryk J. oświadczył, że chce zawrzeć umowę przekazania nieruchomości, na co przedstawiciele gminy (jej właściciela) wyrazili zgodę. Notariusz ponownie odmówił sporządzenia aktu notarialnego, przedstawiając argumentację, zgodnie z którą przedmiotem umowy przekazania nieruchomości może być wyłącznie prawo własności.

**Oceń zasadność stanowiska notariusza w świetle orzecznictwa.**

2. Joanna W. wyprowadzała na spacer swojego psa rasy bulterier. Podczas spaceru spotkała Piotra K., któremu towarzyszył jamnik. Obydwa psy zareagowały agresywnie i rzuciły się na siebie. Piotr K. był w stanie odciągnąć swojego jamnika, jednak nie udało się to Joannie W., której pies wyrwał się i dotkliwie pogryzł psa Piotra K. Pomimo leczenia weterynaryjnego konieczne okazało się uśpienie jamnika. Piotr K. domaga się od Joanny W. zapłaty odszkodowania w łącznej wysokości 20.000 zł, na które składają się poniesione koszty leczenia w wysokości 8.000 zł, wartość psa w wysokości 2000 zł oraz zadośćuczynienie za krzywdę spowodowaną utratą psa w wysokości 10.000 zł. Joanna W. podnosi, że nie mogła zapobiec zdarzeniu, gdyż pies, który jej się wyrwał, był zbyt silny.

**Na jakiej podstawie i na jakiej zasadzie odpowiada Joanna W.? Czy wszystkie zgłoszone roszczenia można uznać za zasadne?**

3. Wyrokiem z 12 września 2012 r. sąd rozwiązał przez rozwód małżeństwo Roberta W. i Joanny W. z winy obojga małżonków oraz jednocześnie zasądził alimenty od Roberta W. na rzecz Joanny W. W marcu 2016 r. Joanna W. zawarła ponowny związek małżeński z Piotrem R., który jest całkowicie niezdolny do pracy i nie posiada żadnego majątku. Po zawarciu ponownego małżeństwa Robert W. przestał płacić alimenty na rzecz byłej małżonki. Joanna W. wystąpiła o nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi rozwodowemu w zakresie zasądzonych alimentów, podnosząc, że jej sytuacja majątkowa po zawarciu drugiego małżeństwa nie uległa zmianie.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów obowiązek alimentacyjny między byłymi małżonkami. W jaki sposób w praktyce Robert W. może uzyskać zwolnienie z obciążającego go obowiązku?**



**ZESTAW 41**

1. Lokalny polityk Krystian W. wystąpił przeciwko spółce ABC, prowadzącej portal internetowy abc.pl oraz dziennik w wersji papierowej, o złożenie oświadczenia o przeproszeniu w odpowiedniej treści i formie oraz o zapłatę zadośćuczynienia w związku z naruszającymi jego dobra osobiste wpisami internautów na ogólnodostępnym forum, które to wpisy zamieszczono pod pochodzącym od redakcji artykułem poświęconym Krystianowi W. Warunkiem umieszczenia wpisów na forum przez użytkowników było zaakceptowanie regulaminu serwisu, w którym osoba zamieszczająca wpis oświadczała, że ponosi wyłączną odpowiedzialność za jego treść. Administrator serwisu nie ingerował w treść wpisów, a jedynie za pomocą specjalnego programu komputerowego usuwał wpisy zawierające wulgaryzmy. Krystian W. przed wytoczeniem powództwa nie wzywał spółki ABC o usunięcie wpisów.

**Oceń zasadność poszczególnych roszczeń. Jakie przepisy znajdują zastosowanie w tym przypadku?**

2. Spółka XYZ sprzedała Robertowi W. urządzenia klimatyzacyjne za łączną cenę 1.500.000 zł, przy czym umowa przewidywała zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej do czasu zapłaty ceny. Celem nabycia urządzeń klimatyzacyjnych było zamontowanie ich w budynku biurowym, który Robert T. jako generalny wykonawca budował dla spółki ABC. Spółka XYZ była świadoma tego celu i nie oponowała przeciwko instalacji urządzeń. Po ich zainstalowaniu oraz oddaniu ukończonego budynku inwestorowi okazało się, że Robert W. jest niewypłacalny i nie można od niego uzyskać zapłaty ceny. W związku z tym spółka XYZ zwróciła się do spółki ABC o wydanie urządzeń, ewentualnie o zapłatę ich równowartości tytułem bezpodstawnego wzbogacenia. Spółka ABC odmówiła zapłaty, podnosząc, że urządzenia po wmontowaniu w budynek stały się częścią składową nieruchomości, a spółka ABC nie jest bezpodstawnie wzbogacona, gdyż uiściła w całości wynagrodzenie za wykonane roboty budowlane na rzecz Roberta W., które to wynagrodzenie obejmowało także wartość urządzeń klimatyzacyjnych.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Krystian W. wystąpił przeciwko Janinie K. o zapłatę kwoty 100.000 zł tytułem zachowku. Krystian W. argumentuje, że jest jedynym synem zmarłego Piotra W., który w testamencie do całości spadku powołał swoją bratanicę Janinę K. Janina K. broni się zarzutem, zgodnie z którym Krystian W. nie utrzymywał żadnych kontaktów ze zmarłym ojcem, nie interesował się stanem jego zdrowia, a ona sama musiała ponosić wysokie wydatki związane z leczeniem i opieką nad Piotrem W. W tym stanie rzeczy Janina K. uważa, że roszczenie Krystiana W. przynajmniej w części jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Krystian W. stoi na stanowisku, że ponieważ nie został wydziedziczony przez Piotra W., to jego roszczenie o zapłatę zachowku nie może podlegać ocenie na podstawie zasad współżycia społecznego.

**Oceń zasadność argumentacji stron w świetle orzecznictwa.**

**ZESTAW 42**

1. Piotr T. wniosł o stwierdzenie zasiedzenia na swoją rzecz niezabudowanej nieruchomości gruntowej, którą władał ponad 30 lat jako posiadacz samoistny. Wpisany do księgi wieczystej jako właściciel Skarb Państwa podniósł, że nieruchomość ta została 5 lat wcześniej oddana wraz innymi sąsiednimi nieruchomościami spółce T. w użytkowanie wieczyste, w związku z czym wniosek powinien zostać oddalony, ewentualnie możliwe jest stwierdzenie zasiedzenia na rzecz Piotra T. prawa użytkowania wieczystego. Piotr T. nie zgadza się z tym stanowiskiem, podnosząc, że władał nieruchomością jak właściciel, a o ustanowieniu użytkowania wieczystego dowiedział się po upływie terminu zasiedzenia.

**Jakiej treści orzeczenie powinien wydać sąd?**

2. Małżonkowie Joanna W. i Robert W. podróżowali wspólnie ze swoim małoletnim synem Jakubem W. samochodem osobowym kierowanym przez Roberta W. Jadąc z prędkością przekraczającą o 30 km/h prędkość dozwoloną administracyjnie i dojeżdżając do wzniesienia, Robert W. podjął decyzję o rozpoczęciu manewru wyprzedzania poprzedzającego go samochodu ciężarowego, przy czym nie upewnił się, czy z naprzeciwka nie nadjeżdża inny pojazd. W wyniku tego manewru doszło do czołowego zderzenia z jadącym w przeciwnym kierunku ciągnikiem siodłowym z naczepą kierowanym przez Grzegorza S. Jak ustalili biegli, Grzegorz S. jechał z prędkością przekraczającą prędkość dozwoloną administracyjnie o 20 km/h, a gdyby jechał z prędkością dozwoloną, istniały szanse na uniknięcie wypadku. Wskutek zdarzenia małoletni Jakub W. odniósł bardzo poważne uszkodzenia ciała prowadzące do trwałej niepełnosprawności. Domaga się on aktualnie od ubezpieczyciela, obejmującego ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną Grzegorza S., zwrotu kosztów leczenia, zapłaty zadośćuczynienia i miesięcznej renty z tytułu zwiększenia kosztów utrzymania. Ubezpieczyciel uznaje co do zasady roszczenie o zwrot kosztów leczenia i zadośćuczynienie, domaga się jednak obniżenia ich kwot w związku z przyczynieniem się do wypadku ojca Jakuba W. W całości ubezpieczyciel odmawia zapłacenia renty, argumentując, że koszty utrzymania małoletnich dzieci spoczywają na ich rodzicach, którzy uczestniczyli w wypadku.

**Oceń zasadność wysuwanych roszczeń i przedstawionej linii obrony. Omów instytucję przyczynienia się poszkodowanego.**

3. Robert W. wystąpił przeciwko swojej żonie Joannie W. o ustanowienie rozdzielności majątkowej, twierdząc, że występują ku temu ważne powody, gdyż od 3 lat pozostaje z żoną w faktycznej separacji. Joanna W. sprzeciwia się ustanowieniu rozdzielności, podnosząc, że byłoby to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż mąż opuścił ją i związał się z inną kobietą. Robert W. osiąga znaczne dochody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, a Joanna W., ze względu na niskie kwalifikacje zawodowe i opiekę faktyczną nad wspólnym małoletnim dzieckiem, nie jest w stanie osiągać żadnych dochodów.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

**ZESTAW 43**

1. W 1998 r. Piotr K. wyraził zgodę wobec przedsiębiorstwa przesyłowego XYZ na czasowe zajęcie pasa gruntu w celu wybudowania na jego działce elementu gazociągu, za co otrzymał odszkodowanie obejmujące m.in. straty w zasiewach. Budowa gazociągu została zakończona w 2000 r. Jest on w całości zlokalizowany pod ziemią, jednak uniemożliwia wzniesienie budynku na nieruchomości. W 2015 r. Robert W. będący następcą prawnym Piotra K. zażądał od przedsiębiorstwa XYZ uregulowania statusu prawnego rurociągu. Strony nie doszły do porozumienia, w związku z czym Robert W. wystąpił z powództwem, żądając nabycia przez przedsiębiorstwo przesyłowe własności całej działki, na której posadowiono gazociąg. Z opinii biegłego wynika, że wartość rurociągu posadowionego na działce wynosi 2.500.000 zł, a wartość działki to 200.000 zł. Przedsiębiorstwo XYZ podniosło m.in. zarzut przedawnienia roszczenia.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Jakie istnieją sposoby uregulowania powstałej sytuacji?**

2. Spółka ABC sprzedała spółce XYZ nieruchomość, na której spółka XYZ planowała wybudowanie fabryki osłonek z tworzyw sztucznych. W umowie spółka ABC oświadczyła, że wydane zostały wszystkie decyzje administracyjne umożliwiające taką budowę, a pozwolenie na budowę zostanie przeniesione na spółkę XYZ. Po zawarciu umowy oraz przeniesieniu pozwolenia na budowę organ administracji stwierdził nieważność koniecznej decyzji środowiskowej, a następnie decyzji o warunkach zabudowy i pozwolenia na budowę. Spółka XYZ dąży do wycofania się z umowy zawartej ze spółką ABC, a przynajmniej do obniżenia zapłaconej ceny.

**Czy w przedstawionym stanie faktycznym istnieje taka możliwość?**

3. W dniu 23 września 2015 r. zmarł Robert W., a jego jedynym spadkobiercą była żona Joanna W., która nie złożyła żadnego oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku. W dniu 15 października 2016 r. Joanna W. otrzymała pismo od wierzyciela Roberta W. wzywające ją do zapłaty długu w znacznej wysokości. Następnie, 23 listopada 2016 r. Joanna W. wniosła do Sądu Rejonowego wniosek o zwolnienie jej od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu złożenia wniosku o uchylenie się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku. Wniosek ten oddalono postanowieniem z 15 stycznia 2017 r. Zażalenie Joanny W. zostało uwzględnione postanowieniem Sądu Okręgowego z 30 czerwca 2017 r., a 15 września 2017 r. właściwa okręgowa rada adwokacka wyznaczyła dla Joanny W. adwokata z urzędu. Wyznaczony adwokat przedłożył jednak zaświadczenie lekarskie, z którego wynikało, że z powodu choroby nie będzie mógł reprezentować Joanny W., w związku z czym został zwolniony z obowiązków, a kolejnego adwokata z urzędu wyznaczono 2 listopada 2017 r. Pełnomocnik z urzędu wniósł w imieniu Joanny W. odpowiedni wniosek do sądu 9 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek Joanny W. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku, gdyż oświadczenie to zostało złożone po terminie.

**Oceń zasadność stanowiska sądu. Na jakich zasadach Joanna W. odpowiada za zobowiązania męża, gdyby jej uchylenie się od skutków niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku okazało się nieskuteczne?**

**ZESTAW 44**

1. Robert W. i Joanna R. byli współwłaścicielami w ½ części każde z nich nieruchomości objętej jedną księgą wieczystą i składającej się z dwóch wyodrębnionych geodezyjnie działek o numerach 10/1 i 10/2. Umową zawartą w formie aktu notarialnego Robert W., bez zgody Joanny R., sprzedał swój udział w działce nr 10/1 na rzecz Wiktora K. W akcie notarialnym strony wniosły o odłączenie z dotychczasowej księgi wieczystej działki nr 10/1, założenie dla niej nowej księgi wieczystej i wpisanie w niej Joanny R. i Wiktora K. jako współwłaścicieli w ½ części każde z nich.

**Czy sąd powinien uwzględnić wniosek o takiej treści?**

2. W umowie ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym zawartej na 30 lat przewidziano, że ubezpieczony będzie miał możliwość wcześniejszego rozwiązania umowy przez dokonanie tzw. wykupu ubezpieczenia. Wartość wykupu określono na 20% wartości zainwestowanych składek przy uwzględnieniu rezultatów inwestycji w pierwszych 5 latach trwania umowy oraz 30% tej kwoty w kolejnych 5 latach. Umowę z ubezpieczycielem zawarł Robert W., który po upływie 6 lat postanowił się z niej wycofać i dokonać wykupu ze względu na złe rezultaty inwestycji oraz pilną potrzebę pozyskania gotówki. Przy uwzględnieniu rezultatu inwestycji oraz warunków umowy Robertowi W. wypłacono jedynie około 15% pierwotnie zapłaconej kwoty z tytułu składek, jednak początkowo nie zgłaszał z tego tytułu roszczeń w stosunku do ubezpieczyciela. Po upływie kolejnych 5 lat Robert W. uzyskał informację, że w praktyce sądowej kwestionowane są tak wysokie obniżki kwot z tytułu wykupu i wystąpił z powództwem przeciwko ubezpieczycielowi o zwrot pełnej kwoty, którą wpłacił. Ubezpieczyciel broni się m.in. zarzutem przedawnienia roszczenia.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Między małżonkami Joanną i Robertem W. obowiązuje ustrój wspólności ustawowej. Robert W. prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której z tytułu kar umownych powstał dług w znacznej wysokości w stosunku do Piotra K. Wierzyciel uzyskał tytuł wykonawczy przeciwko Robertowi W., jednak nie był w stanie na tej podstawie zaspokoić swojej wierzytelności. Ponieważ w skład majątku wspólnego wchodzi nieruchomość o znacznej wartości, a Piotr K. twierdzi, że Joanna W. wyraziła zgodę na zaciągnięcie zobowiązania przez męża i wystąpił przeciwko niej z powództwem, żądając zapłaty pełnej kwoty z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do majątku objętego wspólnością. Joanna W. broni się zarzutem, zgodnie z którym nie jest dłużnikiem Piotra K., a jej obowiązkiem jest jedynie znoszenie egzekucji z majątku wspólnego, jeżeli Piotr K. uzyska klauzulę wykonalności na zasadach przewidzianych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów problematykę odpowiedzialności małżonków za długi.**

**ZESTAW 45**

1. W dniu 1 lutego 2016 r. Robert W. nabył w sklepie ze starociami obraz olejny. W dniu 13 marca 2018 r. Robert W. wspólnie ze znajomymi oglądał w domu reportaż telewizyjny, w którym zaprezentowane zostały m.in. przedmioty pochodzące z włamania do mieszkania znanego kolekcjonera dzieł sztuki Krystiana T., które miało miejsce 15 kwietnia 2015. W jednym z tych przedmiotów został rozpoznany obraz nabyty w lutym 2016. R. Robert W. początkowo postanowił zataić fakt posiadania tego obrazu, jednak pod wpływem znajomych, z którymi oglądał program, ostatecznie zdecydował się zgłosić ten fakt organom ścigania, co nastąpiło w maju 2018 r. Przeprowadzone dochodzenie nie doprowadziło do wykrycia sprawców kradzieży i zostało umorzone. Krystian T. żąda wydania obrazu od Roberta W., który jednak odmawia, twierdząc, że nabył go w dobrej wierze i jest jego właścicielem.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów instytucję nabycia własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego.**

2. Agencja reklamowa XYZ prowadzona w formie spółki z o.o. zawarła jako najemca z Gminą M. umowę najmu powierzchni reklamowej na budynku basenu należącego do Gminy. Umowa została zawarta na czas oznaczony 10 lat z możliwością wcześniejszego rozwiązania przez wypowiedzenie jedynie w ściśle określonych sytuacjach. Jednym z przypadków, w których umowę mogła wypowiedzieć Gmina, była zwłoka w zapłacie czynszu za co najmniej trzy pełne okresy płatności. W przypadku wcześniejszego zakończenia stosunku najmu z winy najemcy umowa przewidywała, że Gmina może żądać kary umownej w wysokości pełnego czynszu najmu naliczonego za czas pozostały do końca obowiązywania umowy. Po 2 latach obowiązywania umowy znacząco spadły przychody uzyskiwane przez spółkę XYZ od klientów, w związku z czym jej zarząd uznał, że kontynuowanie umowy najmu jest nieopłacalne. Spółka przestała uiszczać czynsz, a po upływie 3 pełnych okresów płatności Gmina wypowiedziała umowę, żądając zapłaty kary umownej.

**Oceń zasadność żądania. Omów instytucję kary umownej.**

3. Robert W. razem ze swoim synem Jakubem W. stawili się w kancelarii notarialnej oświadczając, że chcą zawrzeć w formie aktu notarialnego umowę, w której Jakub W. zrzeknie się prawa do zachowku po Robertcie W. Potrzebę zawarcia umowy Robert W. uzasadniał koniecznością swobodnego planowania sukcesji ze względu na prowadzone przedsiębiorstwo, które chciał pozostawić tylko jednemu spadkobiercy. Notariusz zasugerował Robertowi W. i Jakubowi W. zawarcie umowy o zrzeczenie się dziedziczenia, jednak Robert W. odrzucił taką możliwość ze względu na fakt, że zawarcie umowy o zrzeczenie się dziedziczenia zwiększałoby podstawy wymiaru roszczeń o zachówek innych potencjalnie zainteresowanych nim spadkobierców. Ostatecznie notariusz odmówił sporządzenia aktu notarialnego.

**Oceń prawidłowość tego stanowiska**

**ZESTAW 46**

1. Robert W. sprzedał Piotrowi K. obraz znanego dziewiętnastowiecznego malarza za cenę 240.000 zł. Ponieważ jednak Piotr K. nie był w stanie natychmiast zapłacić takiej kwoty, zastrzeżone zostało, że zapłata nastąpi w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy, a własność obrazu przejdzie na Piotra K. dopiero po dokonaniu zapłaty i wtedy też obraz zostanie mu wydany. W trakcie wymienionego terminu Robert W. otrzymał od Natalii R. ofertę zakupu obrazu za cenę 300.000 zł, zaakceptował ją, otrzymał całą kwotę i wydał obraz.

**Jakie środki prawne przysługują Piotrowi K.? Czy możliwe jest uzyskanie przez niego obrazu? Jak przypadek ten należałoby ocenić, gdyby umowa między Robertem W. a Piotrem K. przewidywała automatyczne przejście własności obrazu w chwili zapłaty ceny, a jak, gdyby strony z chwilą zapłaty zobowiązane były do zawarcia odrębnej umowy rzeczowej?**

2. Robert W. zawarł z ubezpieczycielem XYZ umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Umowa została zawarta na okres 30 lat, z tym że Robert W. mógł ją w każdej chwili ją wypowiedzieć, żądając zapłaty tzw. wartości wykupu. Wartość wykupu została określona jako wartość przypadających na ubezpieczonego jednostek uczestnictwa w funduszach kapitałowych pomniejszona o tzw. opłatę likwidacyjną, której wysokość zmniejszała się z upływem każdego roku. W chwili wypowiedzenia umowy wartość jednostek uczestnictwa przypadająca na Roberta W. wynosiła 15.000 zł, a wysokość opłaty likwidacyjnej 60%. W związku z tym Robert W. otrzymał od ubezpieczyciela kwotę 6.000 zł. Jednocześnie jednak Robert W. uzyskał informację, że postanowienia przewidujące wysokie opłaty likwidacyjne są uznawane przez sądy za abuzywne. Nie chcąc samemu angażować się w proces, Robert W. przeniósł wierzytelność o zapłatę pozostałej części wartości wykupu na spółkę ABC – podmiot zajmujący się profesjonalnie dochodzeniem należności od ubezpieczycieli. Ubezpieczyciel zakwestionował skuteczność przelewu, podnosząc m.in., że dotyczy on wierzytelności przyszłej, gdyż abuzywność klauzuli nie została stwierdzona sądowo, a przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych wiążą tylko w stosunkach przedsiębiorców z konsumentami, natomiast spółka ABC nie jest konsumentem.

**Oceń zasadność roszczenia spółki ABC i stanowiska ubezpieczyciela.**

3. Notariusz odmówił dokonania czynności prawnej, na podstawie której małżonkowie Robert W. i Joanna W. w imieniu ich małoletniego syna Jakuba W. mieli kupić lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość. Zdaniem notariusza do zawarcia umowy niezbędna jest zgoda sądu opiekuńczego, gdyż czynność taka przekracza zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka. Robert W. i Joanna W. nie zgadzają się z tym stanowiskiem, argumentując, że Jakub W. nie posiada żadnego swojego majątku, a środki na nabycie lokalu miały w całości pochodzić z darowizny dokonanej przez rodziców na rzecz syna bezpośrednio przed zawarciem umowy sprzedaży.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów zasady zarządu majątkiem dziecka.**

**ZESTAW 47**

1. Nieruchomość położona na terenie Gminy M. była zabudowana budynkiem wielorodzinnym, w skład którego wchodziło 8 lokali mieszkalnych. Dwa z tych lokali zostały wyodrębnione jako samodzielne lokale mieszkalne i sprzedane przez Gminę na rzecz osób, które je zajmowały. Wraz ze sprzedażą ustanowiono w odpowiednim ułamku prawo użytkowania wieczystego gruntu na rzecz nabywców lokali. W 2013 r. doszło do pożaru budynku, w wyniku którego został on całkowicie zniszczony, a zgliszcza rozebrano. Osoby zajmujące lokale (zarówno wyodrębnione, jak i pozostałe) zawarły umowy najmu mieszkań należących do Gminy w innych lokalizacjach. Nieruchomość, którą zajmował budynek, została częściowo zajęta przez zespół obiektów sportowych należących do Gminy. Gmina wystąpiła do sądu z powództwem o uzgodnienie treści ksiąg wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym przez zamknięcie ksiąg wieczystych dla wyodrębnionych lokali oraz wykreślenie prawa użytkowania wieczystego w odpowiednich ułamkach z księgi wieczystej nieruchomości gruntowej.

**Oceń zasadność tego żądania.**

2. W umowie ubezpieczenia auto-casco fabrycznie nowego ciągnika siodłowego strony ustaliły jego wartość na 350.000 zł. W warunkach ubezpieczenia wybrano opcję zakładającą stałą wartość pojazdu w okresie ubezpieczenia, w związku z czym ubezpieczający uiszczył zwiększoną składkę. Umowa została zawarta na rok, a następnie była dwukrotnie wydłużana na kolejny rok, przy czym nie zmieniano jej warunków ani nie określano ponownie wartości pojazdu. W trzecim roku obowiązywania umowy doszło do pożaru i całkowitego zniszczenia samochodu. Ubezpieczony żąda zapłaty odszkodowania w wysokości 350.000 zł, powołując się na postanowienia umowy. Ubezpieczyciel oferuje wypłatę odszkodowania w wysokości odpowiadającej aktualnej wartości pojazdu w chwili jego zniszczenia, która wynosiła 170.000 zł. Wypłata odszkodowania wyższego przekraczałaby, zdaniem ubezpieczyciela, poniesioną szkodę i prowadziłaby do bezpodstawnego wzbogacenia ubezpieczonego.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Robert W. zmarł pozostawiając dwóch synów Jakuba W. i Stanisława W. jako potencjalnych spadkobierców ustawowych. Jakub W. odrzucił spadek, który przypadłby mu z tytułu ustawy, jednak okazało się, że Robert W. pozostawił testament, w którym jedynym spadkobiercą uczynił Stanisława W. i na tej podstawie stwierdzono nabycie spadku. Przeciwno Stanisławowi W. z roszczeniem o zachówek wystąpił Kajetan W., syn Jakuba W. i wnuk spadkodawcy, twierdząc, że gdyby doszło do dziedziczenia ustawowego, byłby spadkobiercą, gdyż jego ojciec odrzucił spadek.

**Oceń zasadność roszczenia. Omów w koniecznym zakresie kolejność dziedziczenia ustawowego, skutki odrzucenia spadku i uprawnienie do zachowku.**

**ZESTAW 48**

1. Osiemnastoletni powód Andrzej W. domagał się w pozwie przywrócenia posiadania lokalu w domu położonym w miejscowości W., twierdząc, że w wieku 16 lat został z lokalu tego wyrzucony przez ojca – Bogdana W. Powód wystąpił z powództwem 6 miesięcy po uzyskaniu pełnoletności i twierdzi, że wcześniej nie mógł tego uczynić, gdyż ojciec był jego jedynym przedstawicielem ustawowym, a matka została pozbawiona władzy rodzicielskiej. W toku postępowania dowodowego zostało wykazane, że do naruszenia posiadania rzeczywiście doszło.

**Jakiej treści orzeczenie powinien wydać sąd?**

2. Robert W. sprzedał Piotrowi K. udziały odpowiadające 100% kapitału zakładowego w spółce XYZ. Trzy miesiące po zawarciu umowy Piotr K. złożył Robertowi W. oświadczenie o obniżeniu o 50% ceny sprzedaży na podstawie przepisów o rękojmi za wady rzeczy sprzedanej, gdyż okazało się, że przedsiębiorstwo spółki XYZ jest w złym stanie, używane maszyny są zdezelowane, kilku kluczowych pracowników wypowiedziało umowy o pracę w związku ze zmianą udziałowca, a stali klienci spółki ograniczyli składane zamówienia. Robert W. kwestionuje skuteczność złożonego oświadczenia.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

3. Joanna W. pozostawała w ustroju wspólności ustawowej ze swoim mężem Robertem W. Rok po zawarciu małżeństwa Joanna W. kupiła nieruchomość za cenę 500.000 zł, przy czym oświadczyła, że nieruchomość nabywa do majątku osobistego za środki stanowiące jej majątek osobisty. W rzeczywistości jedynie kwota 200.000 zł pochodziła z majątku osobistego Joanny W., a pozostałe 300.000 zł stanowiło majątek wspólny małżonków. Robert W. wystąpił z powództwem o uzgodnienie treści księgi wieczystej dotyczącej nieruchomości z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w niej Joanny W. i Roberta W. jako współwłaścicieli nieruchomości na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej, argumentując, że większa część środków na nabycie nieruchomości pochodziła z majątku wspólnego, a zasadą jest, że przedmioty majątkowe nabyte w czasie trwania małżeństwa wchodzą do majątku wspólnego.

**Oceń zasadność stanowiska powoda. Jakiej treści orzeczenie powinien wydać sąd?**



**ZESTAW 49**

1. Należąca do Alojzego F. nieruchomość gruntowa położona na terenie Gminy W. była objęta decyzją nacjonalizacyjną wydaną w 1948 r., a następnie w 1990 r. została skomunalizowana. We właściwych postępowaniach administracyjnych stwierdzono nieważność zarówno decyzji nacjonalizacyjnej, jak i komunalizacyjnej. Jednym z następców prawnych Alojzego F. jest Robert W., któremu przysługują prawa do 1/3 nieruchomości. Poszukiwania pozostałych następców prawnych nie okazały się, jak dotąd, skuteczne. Robert W. wystąpił w stosunku do Gminy W. o wydanie całości nieruchomości, a także o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości za okres po uprawomocnieniu się decyzji administracyjnych stwierdzających nieważność.

**Oceń zasadność roszczeń i legitymację Roberta W. do ich dochodzenia.**

2. Podczas pobytu w luksusowym hotelu prowadzonym przez spółkę XYZ Agnieszka J. pozostawiła na półce w łazience naszyjnik o wartości około 60.000 zł i wyszła na spacer po pobliskiej plaży. Po powrocie do pokoju okazało się, że naszyjnik zaginął. Agnieszka J. domaga się zapłaty odszkodowania z tytułu jego utraty. Spółka XYZ odmawia, argumentując, że tak cenną biżuterię Agnieszka J. powinna przechowywać w sejfie hotelowym lub przynajmniej w sejfie znajdującym się w pokoju. Poza tym z monitoringu hotelowego wynika, że opuszczając pokój Agnieszka J. pozostawiła otwarte okno i nie zamknęła w sposób właściwy drzwi.

**Oceń zasadność stanowisk stron. Czy roszczenie Agnieszki J. można uznać za usprawiedliwione co do zasady i wysokości? Od czego to zależy?**

3. Robert W. w testamencie pisemnym zapisał swojej konkubinie Agnieszce D. nieruchomość zabudowaną domem jednorodzinnym, w którym mieszkały dzieci Roberta W. i jego zmarłej żony Joanny W. Zapis został uczyniony pod warunkiem, że Agnieszka D. nie będzie podejmowała żadnych kroków mających na celu usunięcie z domu dzieci Roberta W. do czasu, gdy te skończą studia lub uzyskają możliwość samodzielnego utrzymania się. Po śmierci Roberta W. Agnieszka D. wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie, że nabyła spadek po Robertcie W. w całości, gdyż zapisana jej nieruchomość wyczerpuje prawie cały spadek. Wnioskowi temu sprzeciwiają się dzieci Roberta W., żądając stwierdzenia nabycia spadku w odpowiednich częściach na podstawie ustawy.

**Oceń zasadność stanowisk stron.**

**ZESTAW 50**

1. Robert W. odziedziczył po swoim zmarłym wuju ikonę, którą uważał za pochodzącą z XVII wieku dzieło znanego twórcy. Mając takie przeświadczenie, Robert W. zaoferował sprzedaż ikony Piotrowi K., który kupił ją za cenę 65.000 zł. Dwa lata po dokonaniu transakcji Piotr K. powziął wątpliwość co do autentyczności obrazu i zlecił rzeczoznawcy sporządzenie odpowiedniej ekspertyzy. W jej wyniku okazało się, że obraz jest w rzeczywistości kopią pochodzącą z lat 30. XX wieku, o wartości nie jest większej niż 3.000 zł. Piotr K. złożył Robertowi W. oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli i zażądał zwrotu ceny. Robert W. nie uznaje skuteczności oświadczenia, podnosząc, że sam był przeświadczony o autentyczności ikony, a od transakcji minęło już zbyt dużo czasu, aby można było ją unieważnić.  
**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów przesłanki błędu jako wady oświadczenia woli.**
2. Spółka ABC jako użytkownik wieczysty nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa domagała się rozgraniczenia tej nieruchomości z dwoma sąsiednimi nieruchomościami Skarbu Państwa, z których jedna pozostaje w użytkowaniu wieczystym spółki XYZ, a druga w użytkowaniu wieczystym małżonków Joanny i Roberta W. Postępowanie administracyjne zakończyło się wydaniem decyzji rozgraniczeniowej, z którą nie zgodził się wnioskodawca, w związku z czym sprawa została przekazana do sądu.  
**Czy dokonanie rozgraniczenia przez sąd jest dopuszczalne? W jakim trybie można dokonać korekty granic działek?**
3. Joanna W. jest żoną i opiekunem prawnym całkowicie ubezwłasnowolnionego z powodu niepełnosprawności intelektualnej trzydziestoletniego Roberta W. Ze względu na konflikt z teściową – Krystyną W., przestała się nią kontaktować, jak również doprowadziła do sytuacji, w której niemożliwe stały się kontakty Krystyny W. z synem. W tej sytuacji Krystyna W. wystąpiła do sądu rejonowego o ustalenie kontaktów z synem. Joanna W. sprzeciwia się wnioskowi.  
**Oceń zasadność stanowisk stron. Omów podstawy prawne żądania ustalenia kontaktów z dzieckiem.**